

Årsredovisning & Koncernredovisning för Clavister Holding AB

Räkenskapsåret . 2018

Org.nr. 556917-6612

CLAVISTER®

CONNECT . PROTECT

Innehåll.

Clavister i korthet.....	3
VD ord.....	4
Marknad.....	5
Brev från styrelsens ordförande.....	8
Förvaltningsberättelse.....	9
Koncernens resultaträkning.....	17
Koncernens rapport över totalresultat.....	17
Koncernens balansräkning.....	18
Koncernens rapport över förändring i eget kapital.....	20
Koncernens rapport över kassaflöden.....	21
Koncernens noter.....	22
Moderföretagets resultaträkning.....	59
Moderföretagets rapport över totalresultat.....	59
Moderföretagets balansräkning.....	60
Moderföretagets rapport över förändring i eget kapital.....	61
Moderföretagets rapport över kassaflöden.....	62
Moderföretagets noter.....	63
Styrelsens underskrifter.....	69

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor.
Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Clavister i korthet.

Clavister utvecklar, producerar och säljer cybersäkerhetslösningar. Bolaget grundades 1997 och har sitt säte i Örnsköldsvik.

Bolaget är sedan maj 2014 noterat på Nasdaq First North.

Clavisters lösningar bygger på egenutvecklade, innovativa mjukvaror med kraftfull prestanda och god skalbarhet inom området cybersäkerhet. Egenutvecklad mjukvara skapar förutsättningar för goda bruttomarginaler och därmed konkurrenskraft, i synnerhet i affärsupplägg där licensiering används.

Vision, affärsidé och mål

Clavisters vision är en kommunicerande värld baserad på förtroende och säkerhet.

Affärsidén är att vara specialister inom cybersäkerhet - så att Clavisters kunder ska kunna skydda sin affärskritiska verksamhet, information och rykte.

Clavisters långsiktiga mål är att bli den ledande europeiska leverantören av cybersäkerhet.

+20%
ordergång

Nyckeltal

- Ordergången för helåret 2018 ökade med 20% och uppgick till 120,2 (100,2) MSEK.
- Årets omsättning uppgick till 112,5 (100,2) MSEK.
- Bruttovinsten uppgick till 86,0 (77,5) MSEK, motsvarande en bruttomarginal på 76 (77)%.

Implementationen av IFRS 15 under 2018 hade en negativ påverkan på årets omsättning och bruttovinst uppgående till -8,8 MSEK. 2017 års jämförelsetal har inte retroaktivt justerats för IFRS 15.

- Rörelseresultatet före av- och nedskrivningar uppgick till -54,2 (-53,7) MSEK.
- Rörelseresultatet uppgick till -90,1 (-76,9) MSEK.
- Resultat efter finansnetto uppgick till -118,2 (-83,6) MSEK.
- Resultat per aktie uppgick till -5,22 (-2,87) SEK.

Högre tillväxt 2019

"Mitt viktigaste mål för 2019 är att vi accelererar vår försäljningsökning som en effekt av våra genomförda investeringar och förändringar under 2018.

Jag vill gärna se att vi upprätthåller en avsevärt högre tillväxt på våra fokusmarknader än den underliggande marknadstillväxten så att vi etablerar oss med en växande marknadsandel."

John Vestberg, VD och koncernchef

176
anställda

VD ord.

Jag kan med tillförsikt sammanfatta helåret 2018 och tillika det första året i vår femåriga tillväxtplan.

Med över tjugo års historik har Clavister utmärkt sig som en synnerligen kompetent teknikleverantör inom området cybersäkerhet, en marknad som aldrig varit hetare än nu. Vi har genom åren haft möjligheten och förmågan att bygga upp en stark teknologi- och produktbas som idag står sig mycket väl mot erbjudanden från våra största och mest etablerade branschkollegor, och då företrädesvis amerikanska och israeliska sådana. Vi lyckas löpande attrahera globala namnkunniga kunder, och varje år ser vi med tillfredsställelse på återkommande höga resultat från våra kundnöjdhetsundersökningar.

Kanske är det symptomatiskt för just skandinaviska tech-bolag, men oavsett kan vi självkritiskt konstatera att Clavister, trots

världsledande teknologi och en tung kundportfölj, historiskt inte varit särskilt lyckosamt i att få skalbarhet i affären. Av just den anledningen påbörjade vi under andra halvåret 2017 en transformation av bolaget, där uppgiften helt sonika bestod i att utveckla bolaget från att vara ett kompetent teknikbolag till att bli en kommersiell aktör med stark försäljningstillväxt och god lönsamhet.

Verksamhetsåret 2018 blev därför ett förändringsår, ett år där bolaget bokstavligen genomgick en metamorfos för att vara rustat för den offensiva tillväxt vi ser framför oss. Som ett led i vårt förändringsarbete identifierade vi en handfull viktiga förbättringsområden, bland andra bolagets försäljningsstruktur, produktportfölj och produktpositionering samt ledningsarbetet med tillhörande målstyrning.

Inom ramen för den förbättrade försäljningsstrukturen har de flesta förändringarna kretsat kring fokus och systematik. Tidigare har bolagets försäljningsverksamhet funnits utspridd i flertalet länder, med otillräcklig bemanning på varje plats. Under 2018 valde vi istället att fokusera vår säljbemanning till betydligt färre geografier, och då primärt de tre fokusmarknaderna Norden, DACH (Tyskland, Österrike, Schweiz) och Japan. Enbart i Norden och DACH har vi mer än tredubblat personalstyrkan under de senaste fyra kvartalen. Som en naturlig konsekvens av vårt ökade fokus stängde vi ner vår verksamhet i Nordafrika, minskade vårt engagemang på andra marknader och centraliserade en del av försäljningsstyrkan för att kunna ge bättre understöd till vårt återförsäljarnätverk. Redan under 2018 har vi sett att vårt förändringsarbete givit önskat resultat, med stark försäljningstillväxt i Norden och DACH konsekvent under varje kvartal hittills. Vår målsättning är självfallet att dessa regioner fortsätter vara goda tillväxtmotorer för Clavister även under kommande år.

En omfattande produktportföljsstrategi etablerades under 2018, där Clavister redan nu tagit betydande steg mot att bli en mer heltäckande leverantör av cybersäkerhet. En stor del av den produktutveckling som skett under ett flertal år, och inte minst under 2018, har lett fram till flertalet nya spännande produkter som kommer att lanseras under 2019. Denna mer omfattande produktportfölj kommer att vara en viktig tillväxt- och konkurrensfaktor för Clavister framgent.

Mitt viktigaste mål för 2019 är att vi accelererar vår försäljningsökning som en effekt av våra genomförda investeringar och förändringar under 2018. Jag vill gärna se att vi upprätthåller en avsevärt högre tillväxt på våra fokusmarknader än den underliggande marknadstillväxten så att vi etablerar oss med en växande marknadsandel. Bolagets kostnader för 2019 bedöms inte överstiga 2018 års kostnader, vilket gör att vi bör kunna ta betydande steg mot lönsamhet under året, och min förhoppning är att du som aktieägare i Clavister fortsätter följa oss på denna resa!

John Vestberg, VD och koncernchef

Marknad.

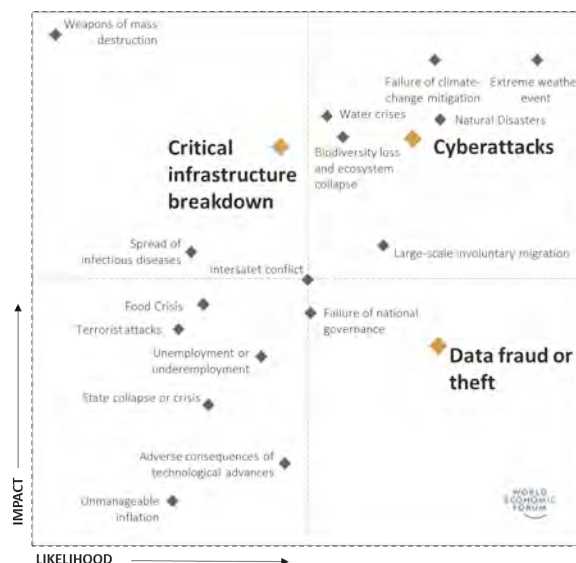
Marknadsöversikt

Marknaden för cybersäkerhet fortsätter att växa kraftigt och värderas 2019 till över 124 miljarder USD¹⁾. Bakom den starka tillväxten finns faktorer som en ständigt ökande cyberkriminalitet, en ökad medvetenheten om hotbild hos beslutsfattare på bolag och myndigheter, en ökande digitalisering och uppkoppling samt nya lagar och direktiv (NIS, GDPR etc).

I den årliga rapporten Global Risks Report från World Economic Forum kartläggs varje år de hot som förväntas ha en stor påverkan på världsekonomin. I den senaste rapporten rankas just cyberattacker som en risk med både hög sannolikhet och hög påverkansgrad.

Enligt Cybersecurity Ventures förväntas cyberkriminalitet kosta samhället över 6 biljoner USD årligen från år 2021.

Även närbesläktade risker, som driftsstörningar av kritisk infrastruktur på grund av cyberattacker, anses ha stora effekter på ekonomin.

1) Källa: Gartner, Forecast: Information Security, Worldwide 2016-2022, 2Q18 Update

Målgrupper

Education & Public Sector

Retail & Distributed offices

Critical Infrastructure

Industrial IoT & Transportation

Communication Service Providers

Clavister adresserar huvudsakligen fem målgrupper: **Education & Public Sector**, **Retail & Distributed Offices**, **Critical Infrastructure**, **Industrial IoT & Transportation** samt **Communication Service Providers**.

Inom målgruppen **Education & Public Sector** finns både myndigheter samt privata och offentliga skolor. Clavister har idag en omfattande kundbas inom målgruppen, inklusive hundratalet svenska kommuner, polismyndigheter i flera nordiska länder samt högskole- och universitetsnätverk. Kunderna har generellt sett en hög investeringsvilja i cybersäkerhet, relativt likformig kravbild och Clavister har dessutom en stark geopolitisk fördel som varandes en av få europeiska leverantörer.

Retail & Distributed Offices innefattar dels klassiska butikskedjor men även andra verksamheter som präglas av en omfattande geografiskt distribuerad lokalisering. Inom kundgruppen har Clavister ett flertal tunga kunder, inklusive världens i särklass största kontorshotellskedja med över 3 000 Clavister-installationer i över 150 länder. Kunderna i gruppen kännetecknas av en hög grad av s.k. "stickiness", med andra ord att kunderna

är långsiktiga i sin leverantörsrelation, vilket till stor del härrör från de omfattande integrationsprojekt som ligger bakom dessa typer av installationer. Clavisters konkurrensfördelar för denna målgrupp inkluderar kraftfulla verktyg för central och effektiv styrning av tusentals utlokaliserade produkter, produkternas höga tillförlitlighet, samt möjligheterna till en hög nivå av teknisk integration med kringliggande stödsystem.

Critical Infrastructure, som i Clavisters målgruppsindelning primärt omfattar leverantörer av energi, vattenförsörjning och liknande funktioner, är en av Clavisters snabbast växande kundgrupper. Cybersäkerhetsattacker mot exempelvis kraftverk eller vattenreningsverk kan givetvis få långtgående konsekvenser för samhället. Det nya NIS-direktivet som samtliga EU-länder behöver följa från och med 2018 sätter särskilda krav på cybersäkerhet för just denna typ av samhällsfunktioner, och bidrar därigenom till en starkt ökande marknad. Clavister har ett flertal större energileverantörer som kunder, framförallt i Norden och i Tyskland. Clavisters geopolitiska fördel och produkternas höga tillförlitlighet är viktiga konkurrensaspekter inom denna målgrupp.

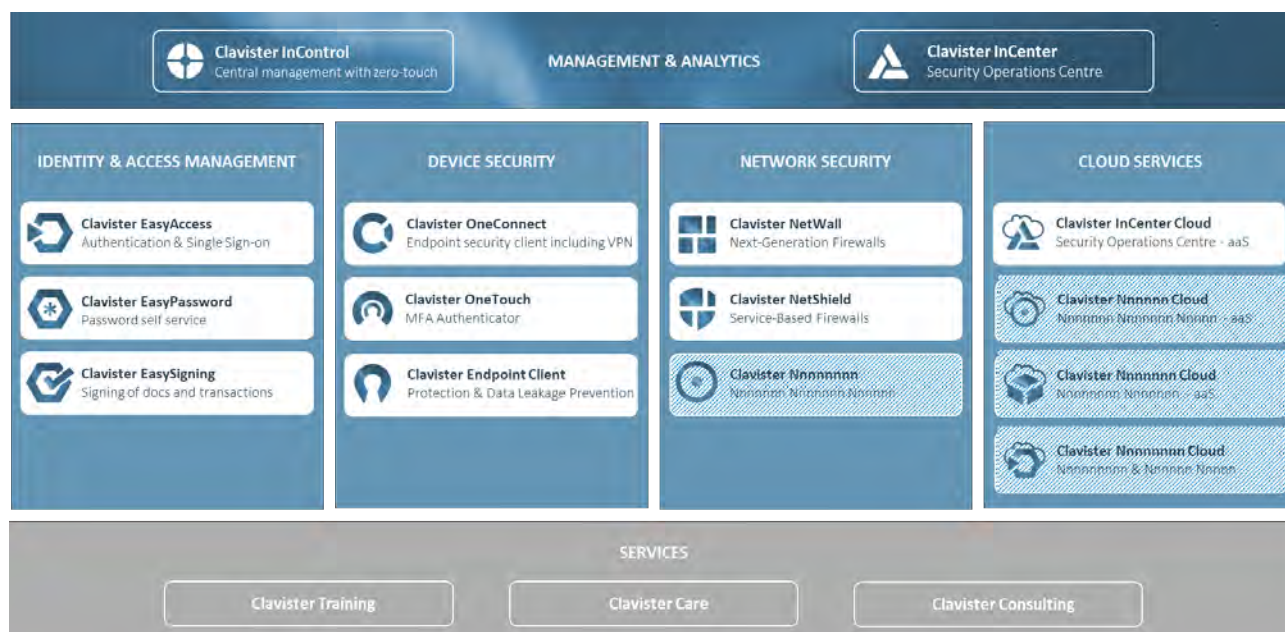
Marknad.

Inom området **Industrial IoT & Transportation**, fokuserar på säkerhetstillämpningar för de snabbt framväxande marknaderna för uppkopplade industrier och uppkopplade fordon. Behoven är snarlika hos båda marknaderna: traditionella och nästan alltid osäkra IT-system som kopplas upp mot internet och därmed exponeras för nya hot. Sedan en tid tillbaka finns Clavisters produkter inbäddade i vissa fordonstyper och hanterar där segmentering av olika funktioner i fordonen samt säkrar kommunikationen med omvärlden. En av Clavisters allra största konkurrensfördelar för denna vertikal är möjligheten att använda bolagets mjukvara även på hårdvaruplattformar med väldigt begränsade CPU- och minnesresurser, något som diskvalificerar de allra flesta av Clavisters konkurrenter.

Avslutningsvis, inom målgruppen **Communication Service Providers** adresseras mobiloperatörer och bredbandslever-

antörer som ställs inför ett allt större behov av cybersäkerhet i takt med att deras infrastruktur växer i storlek och komplexitet, där de flesta nya nät som nu byggs är mjukvarustyrda och i hög grad använder virtualiseringsteknologi. Ett flertal aktörer inom området väljer även att erbjuda säkerhet som en tjänst till sina respektive slutkunder, vilket förvandlar säkerhet från en ren kostnad till en intäktsmöjlighet för operatörerna. Clavister har ingångna partneravtal med några av de största leverantörerna i segmentet, såsom Nokia, Ericsson och Tata, och har via dessa partner erhållit ett tjugotal operatörskunder under de senaste två åren. Clavisters konkurrensfördelar inom denna målgrupp består bland annat av kunna erbjuda marknadens högst presterande säkerhetsmjukvara med fullt virtualiseringsstöd, ett omfattande funktionsinnehåll anpassat för telekomoperatörer, samt en affärsmodell där operatörerna enbart betalar för den kapacitet de behöver kunna nyttja.

Produktportfölj

Under större delen av Clavisters historia har portföljen dominerats av två brandväggsprodukter, baserade på de egenutvecklade operativsystemen **Clavister cOS Core** respektive **Clavister cOS Stream** samt det tillhörande managementverktaget **Clavister InControl**.

Den generella marknadstrenden har dock inneburit en utveckling mot mer kompletta lösningserbjudanden från i princip samtliga större leverantörer. Clavister utgör inget undantag från den trenden och har under de senaste åren investerat avsevärt i utveckling av ett flertal kompletterande mjukvaruprodukter, som tillsammans med tidigare produkter nu utgör en betydligt mer omfattande produktportfölj.

Clavisters uppdaterade produktportfölj är indelad i fem produktgrupper:

- **Management & Analytics** – produkterna **Clavister InControl** och **Clavister InCenter**, verktyg som erbjuder centraliserad och komplett styrning, övervakning och analys av samtliga Clavisters produkter.
- **Identity & Access Management** – produkterna **Clavister EasyAccess**, **Clavister EasyPassword** och **Clavister EasySigning** som tillsammans tillhandahåller omfattande funktioner för identitetshantering och behörighetskontroll.

Marknad.

- **Device Security** – med bland annat produkten **Clavister One-Connect** som tillhandahåller säkerhet på användarutrustning och säker uppkoppling till datacenter, och **Clavister One-Touch** som erbjuder effektiv multifaktor-autentisering.
- **Network Security** – med produktfamiljen **Clavister NetWall** som är kompletta s.k. Next-Generation Firewall-produkter, och produktfamiljen **Clavister NetShield** som är positionerad som s.k. Service-Based Firewalls, primärt för telekom-relaterade tillämpningar. Produktgruppen kompletteras under 2019 med ytterligare minst en produktfamilj.

- **Cloud Services** – flertalet av Clavisters produkter passar utmärkt att tillhandahållas som molntjänster. **Clavister InCenter Cloud** är den första lanserade tjänsten, och kommer kompletteras under 2019 med minst tre ytterligare tjänster.

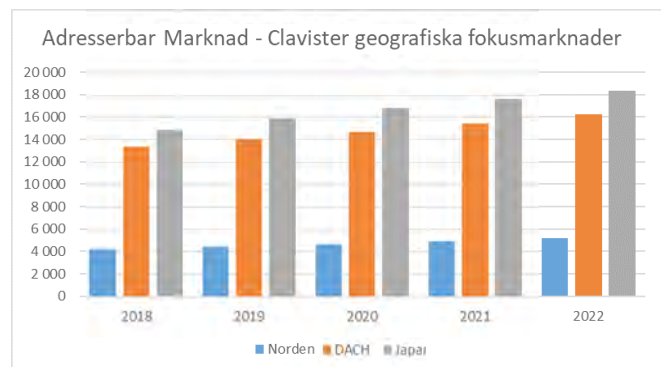
Som del av produktportföljen erbjuder Clavister dessutom ett antal tjänster, såsom paketerade produktutbildningar (lärarledda samt för självstudier), support- och underhållstjänster till respektive produkt samt en konsultverksamhet som tillhandahåller kvalificerade Clavister-konsulter med djupgående expertis inom cybersäkerhetsområdet.

Adresserbar Marknad

Clavisters uppdaterade produktportfölj adresserar en total global marknad som uppskattas vara värd ca 240 miljarder SEK år 2019, och beräknas växa till nästan 280 miljarder SEK år 2022, se figur 1 nedan. Värdet avgränsat till Clavisters tre geografiska fokusmarknader uppskattas till ca 34 miljarder SEK år 2019, och förväntas växa till ca 40 miljarder SEK år 2022.

Figur 1. Total adresserbar marknad för Clavisters produktportfölj 2018 - 2022 (MSEK). Källa: Gartner, Forecast: Information Security, Worldwide 2016-2022, 2Q18 Update.

Figur 2. Total adresserbar marknad för Clavisters produktportfölj 2018 - 2022 (MSEK) inom Clavisters geografiska fokusmarknader. Källa: Gartner, Forecast: Information Security, Worldwide 2016-2022, 2Q18 Update.

Brev från styrelsens ordförande .

World Economic Forum har pekat ut cyberattacker som ett av de absolut största hoten mot världsekonomin. Samtidigt som marknaden för cybersäkerhet är en av de mest konkurrensutsatta i världen så ser vi framför oss en exponentiellt ökande marknadspotential, genom att vi blir alltmer uppkopplade och att vi därmed på daglig basis blir alltmer beroende av internet.

Samtidigt är de flesta av oss fortfarande alltför blåöga för de krafter; individer, organisationer och stater, som av olika anledningar varje dag, dygnet runt, vill skada denna globala IT-infrastruktur. Därför är det tryggt att veta att Clavisters anställda genom sin innovationsförmåga och hårda arbete motverkar dessa krafter genom att skydda människor, företag och offentliga myndigheter från cyberhot i alla de drygt 150 länder där våra lösningar finns installerade.

Clavister bidrar därmed till att göra vår uppkopplade värld till en säkrare plats.

Allt detta från ett företag med huvudkontor i Örnsköldsvik - en stad mer känd för hockey än IT. Clavister har här lyckats med konststycket att attrahera mjukvaruexperter, produktutvecklare och andra nyckelpersoner från mer än 25 länder - med det gemensamma målet att säkerställa en kommunicerande värld baserad på förtroende och säkerhet. Under mina två år i styrelsen har jag, tillsammans med VD John Vestberg, lett detta företag genom en stor transformationsresa. Under denna period har jag sett våra medarbetare och team leverera resultat och cybersäkerhetslösningar av absolut världsklass – helt anpassade för vår internetbaserade ekonomi.

Clavister har under 2018 kunnat dra nytta av finansiering från den Europeiska Investeringsbanken för att kunna leverera på bolagets tillväxtambitioner. Parallellt med det har styrelsen förändrats för att på bästa sätt kunna stödja denna tillväxtresa. Genom Staffan Dahlström och Jan Frykhammar har styrelsen och bolaget tillförts en stor portion ledarerfarenhet från större IT företag. Tillsammans med Annika Andersson och Bo Askvik har styrelsen, som ett team, på ett mycket aktivt vis jobbat tätt tillsammans med bolagsledningen för att uppnå våra mål- både på kort och på lång sikt.

Om det är någon slutsats jag kunnat dra från mina dryga 25 år inom IT-industrin så är det att det enda som är konstant är förändring. Jag har därför med glädje noterat hur agilt Clavister agerar i allt de gör. VD John Vestberg och hans team har utfört ett exceptionellt bra jobb med att förstå marknaden och våra kunders behov, och med den kunskapen kunnat skapa cybersäkerhetslösningar som skyddar våra kunders kritiska verksamhet. Clavister har gång efter annan visat sig värdiga devisen "big enough to deliver, but small enough to care" - och våra kunder och partners älskar oss för det! Detta är kanske en av de viktigaste egenskaperna som skiljer Clavister från våra övriga stora konkurrenter, som vi på daglig basis slåss om marknadsandelar med.

Framtiden för Clavister är ljus, inte minst tack vare våra ledande säkerhetslösningar. Utan vår 20-åriga historia av kontinuerlig mjukvaruutveckling av våra produkter så hade vi aldrig nått dit där vi nu är, med avancerade säkerhetslösningar inom bland annat områdena Industriella IoT lösningar, försvar, telekommunikation och kritisk infrastruktur.

I mina samtal med Clavisters kunder, partners, distributörer, investorer och analytiker så möts jag av stor erkänsla för Clavisters innovationsförmåga och våra ledande lösningar inom cybersäkerhetsområdet. Jag kan konstatera att vi nu har rätt kompetensmix både i vår styrelse och i vårt ledningsteam för att kunna ta Clavister vidare på vår tillväxtresa, och nu är vår tid...

Viktor Kovács, Styrelseordförande

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Clavister Holding AB (556917-6612) får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2018. Företaget har sitt säte i Örnsköldsvik.

Information om verksamheten

I Clavisterkoncernen sker både utveckling, produktutveckling och försäljning av lösningar inom cybersäkerhet både som fysiska produkter och för virtuella miljöer. Produkterna kännetecknas av innovation, hög kvalitet och prestanda men också av stor bredd i produktutbudet. I tillägg till detta offereras specialiserade tjänster inom cybersäkerhet. Försäljning sker främst under det egna varumärket Clavister men även via OEM (Original equipment manufacturer), d.v.s. att Clavisters mjukvara byggs in i kundens eget produktkoncept.

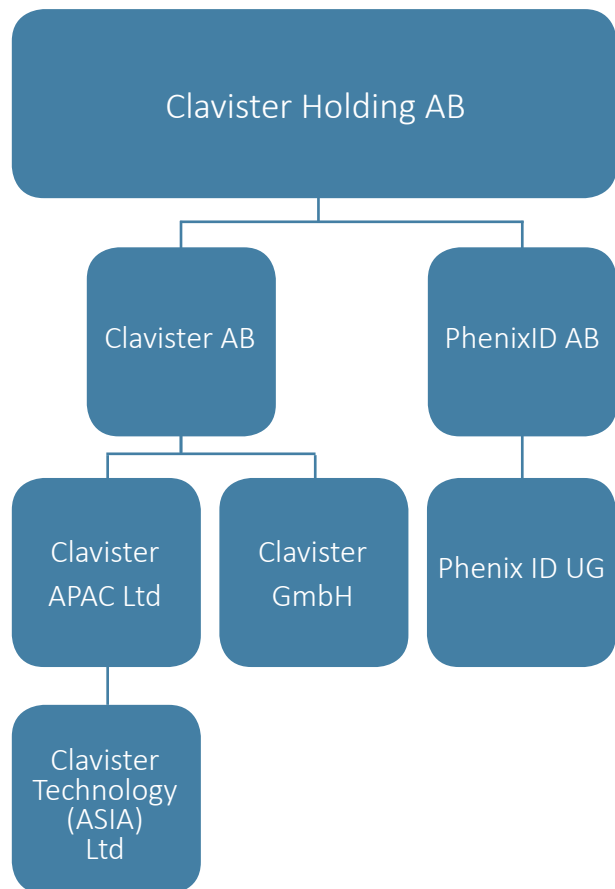
Koncernen Clavister börsnoterades på Nasdaq First North i maj 2014. I moderföretaget Clavister Holding AB utförs en begränsad del av verksamheten såsom förvaltning av företagets aktier och verksamhet riktad mot investerare.

Koncernen består av sju bolag där Clavister Holding AB äger dotterföretaget Clavister AB till 100%. I detta bolag bedrivs majoriteten av koncernens affärsrörelse. Vid huvudkontoret i Örnsköldsvik bedrivs produkt- och mjukvaruutveckling, underhåll, produktledning, kundutbildning, produktinköp, logistik och lagerhantering, kundsupport, marknad, samt administration. Sedan hösten 2015 har företaget etablerat ett kontor i Umeå. Där bedrivs mjukvaruutveckling, underhåll samt kundsupport. Etableringen i Umeå är viktig för att både kunna attrahera nya och att lyckas behålla befintliga medarbetare. Bolagets försäljningskontor ligger i Örnsköldsvik och Stockholm. Clavister AB äger 100% av Clavister APAC Ltd i Hong-Kong, som i sin tur äger Clavister Technology (ASIA) Ltd till 100%. I detta företag sker försäljning under varumärket Amaranthen och Clavister. Där bedrivs även underhåll, kundsupport, logistik och lagerhantering, ekonomi samt övrig administration. Clavister AB äger 100% av det under 2018 bildade bolaget Clavister GmbH.

Clavister Holding AB förvärvade under 2016 bolaget PhenixID AB till 100%. PhenixID är en betydande aktör inom cybersäkerhetslösningar och ett viktigt komplement till Clavisters erbjudande inom områden IAM (Identity & Access Management) samt Device security. PhenixIDs verksamhet bedrivs i Stockholm och består av försäljning och utveckling. PhenixID äger i sin tur det tyska dotterbolaget PhenixID UG till 100%, där bedrivs enbart försäljning.

Händelser under året

Clavister fortsatte under 2018 att vinna initiala marknadsandelar för virtualiserad cybersäkerhet inför det stora förväntade teknikskiftet till 5G under kommande år. Volymerna var dock under 2018 av begränsad storlek och den samlade omsättningen från detta segment uppgick under 2018 till 5,6 MSEK. Totalt har ca 20 telekom- och bredbandsoperatörer på global basis köpt licenser för Clavisters helt virtualiserade nätsäkerhetslösning.

Clavisterkoncernen med moderbolaget Clavister Holding AB och 100% ägda dotterbolag

Två betydande affärer genomfördes under det tredje kvartalet inom ramen för produktområdet "Identity and Access Management", där produkterna, för första gången, såldes utanför den nordiska hemmamarknaden.

Tack vare Clavisters uttalade försäljningskanalstrategi, det vill säga att sälja till slutkunder genom ett väl utvecklat partner- och distributörsnätverk med global räckvidd, kan Clavister nå en större marknad än vad som varit fallet med en helt egen säljorganisation. Under 2018 adderade Clavister mer än 90 nya partners, varav en var Tata Communications Transformation Services – en av världens största systemintegratörer.

Totalt per årsskiftet uppgick antalet Clavisterpartners på global basis till 454 stycken.

Under våren 2018 etablerade Clavister sig med ett eget dotterbolag i Tyskland - en fokusmarknad.

Dotterbolaget PhenixID AB avyttrade under det tredje kvartalet samtliga 330 000 aktier i Clavister Holding AB till kursen 13,5 kronor per aktie.

Förvaltningsberättelse

Under 2018 lyfte Clavister 15 miljoner Euro i finansiering från den Europeiska Investeringsbanken, inom ramen för en total lånefinansiering uppgående till 20 miljoner Euro. Per årsskiftet kvarstår totalt 5 miljoner Euro av denna finansieringsram.

Marknadens framtida utveckling

Cyberhot av olika slag är inte längre enbart ett IT-problem utan även ett affärs- och ledningsproblem. Medvetenheten om vår sårbarhet ökar och i media kan vi återkommande läsa om hur olika varianter av cyberattacker drabbat privatpersoner, företag och samhälle.

Med det universella genomslaget av både fast och trådlös kommunikationsteknologi, ökar även kraven på säkerhet, både för offentliga myndigheter och organisationer, banker och företag, eftersom konsekvenserna av störningar såsom avbrott, virus, avlyssning eller överbelastningsattacker (DDoS) blir så stora.

En växande andel av affärsmöjligheterna är OEM-avtal där teknologi säljs på licens till mobil- och bredbandsleverantörer. Där adderas nätverkssäkerhet som en viktig komponent till det egna erbjudandet. Exempel på detta är det av Clavister tecknade avtalet med Nokia. Ökningen av nätverkstrafik ökar dessutom investeringsbehoven och driftskostnaderna för kunderna, vilket i sin tur kontinuerligt kommer att ställa högre krav på högre tillgänglighet, säkerhet samt utveckling av kostnadseffektiva lösningar. För denna marknad lämpar sig därför Clavisters erbjudande särskilt väl tekniskt såväl som ekonomiskt.

Den enskilde individen ställer i nästa led allt högre krav på integritet och säkerhet parallellt som användningen av mobila enheter och smarta varor (IoT) ökar, vilket ytterligare exponerar den enskilde. Införandet av EU-lagen GDPR (General Data Protection Regulation) i maj 2018 sätter fingret på integritet och ökar kraven på hur personuppgifter hanteras av företag, stat, myndigheter och organisationer, vilket bedöms öka efterfrågan på Clavisters säkerhetslösningar.

Ovan beskrivna faktorer driver tillväxten i marknaden och i kombination med Clavisters affärsmodell, produktportfölj marknadspositionering och teknologiska höjd bedöms det finnas goda förutsättningar för stark framtida tillväxt - trots hård konkurrens.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Risker är ett naturligt inslag i den verksamhet som bedrivs. Clavister arbetar kontinuerligt med att identifiera, bedöma, utvärdera och förebygga risker som verksamheten kan utsättas för. Risker som påverkar och kan komma att påverka Clavisters försäljning, resultat och finansiella ställning negativt om de inträffar. Nedan följer en beskrivning av de risker som styrelsen bedömer kan ha betydelse för verksamheten.

Operationell och strategisk risk

Clavister har i nuläget sin största omsättning kopplad till medelstora företag samt ett fåtal större väl etablerade kunder. Beroendet av de större kontona påverkar inte bara koncernens

Förvaltningsberättelse

omsättning utan påverkar även strategiska beslut och produktutvecklingsplaner väsentligt. Clavister konkurrerar mot stora multinationella aktörer vilket medför en risk att kunderna föredrar en välkänd och dominerande leverantör framför en mindre. Koncernen utvecklar programvara där det finns risk att utvecklingstid för programmering och testning underskattas, vilket kan leda till att projekt försenas och kunderna väljer en konkurrent istället. Utvecklad programvara kan också innehålla felaktigheter (buggar) som ej framkommit under testningsfasen och som kan störa kundens verksamhet eller komma att orsaka störningar och förseningar som kan leda till att samarbetet avslutas. Orimliga krav på åtgärder kan krävas, som både kan vara svåra att lösa i sig och slutföra i rimlig tid. Kundensupport med öppettider 24/7, har begränsade resurser ifall inrapporterade ärenden skulle komma att stiga markant på kort tid både i antal och i komplexitet. Det skulle kunna betyda att kunder inte förnyar befintliga support- och licensavtal.

Utifall att koncernens leverantörer av hårdvara inte levererar avtalad volym på utsatt tid leder det till förseningar som påverkar leverans mot kund, vilket kan leda till lägre omsättning, resultat och negativ effekt på den finansiella ställningen. För leverantörerna av hårdvara är Clavister i sammanhanget en relativt mindre kund där framtagna produktplaner och förbättringsprojekt kan prioriteras ned och påverka produktkvalitet och leveranstider negativt. Koncernens produktansvar kan även komma att påverkas negativt av bristande kvalitet, som i sin tur kan leda till omfattande intern hantering, men även ökade krav på garantier från kunderna.

Verksamheten kan även i hög grad påverkas om någon nyckelperson lämnar koncernen. Det råder hög konkurrens om personal inom programmering, testning och utveckling, vilket medför att Clavister kan få svårt att rekrytera kompetent personal. Kostnaden för personal stiger dessutom när efterfrågan är hög. Beslutsfattare kan även hantera ett enskilt ärende på ett sätt som i efterhand kan konstateras givit en negativ påverkan på bolagets finansiella ställning, inte minst gäller det för företaget som befinner sig i en snabb omvandling, såsom Clavister.

Koncernens immateriella tillgångar är inte patentskyddade i dag-släget. Det finns därför en risk att Clavister använder teknologier som gör intrång i andra bolags patentskyddade immateriella tillgångar, med hot om eller rena skadeståndsanspråk som möjlig konsekvens. Koncernen kan också felaktigt påstås göra intrång i andras patent och därför dras in i kostsamma patenttvister. Eventuella patenträttegångar kan i sin tur skapa osäkerhet och skada konkurrensförmågan.

Kundernas köpvilja påverkas inte enbart av det allmänna konjunkturläget och lagda IT-budgetar utan också av marknadens drivkrafter. I ett försämrat konjunkturläge sker omprioriteringar och överväganden, vilket kan innebära att investeringar i nätverkssäkerhet kan komma att förskjutas, trots att ämnet nu är högaktuellt och att tillväxt och marknadskrafter är mycket starka. Rörande de avtal som slutits mellan koncernen och olika parter som verkar på en internationell- eller nationell marknad, finns alltid en risk att avtalen inte är tillräckligt bra tecknade, trots juridisk expertis och internt nedlagda resurser.

Finansiell risk

Huvuddelen av försäljningen sker i EUR, SEK, USD samt till en mindre del i CNY. Inköp från hårdvaruleverantörer sker normalt i USD. Valutafuktuationer både gällande leverantörsutbetalningar liksom kundinbetalningar kan skapa valutakursförluster och påverka den finansiella ställningen. Valutarisk finns även i räntebärande lån i EUR. Negativ valutaexponering kan även uppstå till följd av dotterbolaget i Kina som fakturerar och redovisar i CNY. Eftersom handel och inköp av produkter i Clavister Kina till allra största del sker lokalt och i CNY är valutakursens resultatpåverkan begränsad, men uppstår resultatmässigt i koncernen. Förändrade politiska beslut eller skattesituation är ytterligare risker i Kina som inte skall negligeras.

Valutasäkring sker genom matchning av fordringar och skulder i samma valuta. När det gäller den övergripande fördelningen mellan olika valutor så svarar försäljningen i SEK för omkring 49% av koncernens omsättning följt av EUR, USD och CNY. Rörelsekostnaderna domineras av SEK till 76% och den återstående delen är fördelad mellan USD, EUR och CNY.

Ränterisker finns kopplade till koncernens finansiering via konvertibellånet som förfaller 2022-03-22, samt factoring där räntenivåerna styrs av marknaden för respektive valutaområde. Möjligheten till refinansiering avseende konvertibellånet genom teckning av aktier är beroende av framtida resultat och andra faktorer.

Tiden mellan leverans av produkter till dess att kunden betalar innebär risker. Kunderna kan skjuta upp betalningen eller gå i konkurs. Koncernen har sedan 2014 factoring utan återvinningsrätt för kundfakturor, vilket innebär en kreditrisk. Samtliga fakturor hanteras och överläts ifall de blivit kreditgodkända av factoringbolaget. Godkända kunder (kundfakturor) kreditförsäkras och kundfakturorna säljs till factoringbolaget. Genom factoringavtalet har koncernen en kreditförsäkring som gör bolaget skadeslöst till 90% vid eventuell kundkonkurs. Koncernen kan även påverkas negativt av leverantörer som kräver förskotts betalning men inte fullföljer sina åtaganden om leveranstider alternativt att leverans av produkterna uteblir helt.

Kvalitetsarbete

Clavister arbetar utifrån konceptet om ökad kvalitet genom ett hållbart arbetssätt och kontinuerliga förbättringar i verksamheten med syfte att bättre möta kundernas behov. Kvaliteten på våra produkter och tjänster är en avgörande framgångsfaktor vid ökad digitalisering och global konkurrens.

Avvikelse från beslutad process dokumenteras, tidssätts, åtgärdas och följs upp. Revisioner genomförs internt samt av extern aktör, DNV GL (Den Norske Veritas) som årligen godkänner förnyelse av certifieringen enligt ledningssystemet för kvalitet, ISO 9001. Förbättringar av ledningssystemet implementerades hösten 2016 för att följa kraven för ISO 9001:2015.

Miljö- och hållbarhetsarbete

Clavister arbetar med miljö- och hållbarhetsfrågor utifrån ett affäretiskt, socialt, miljömässigt och ekonomiskt perspektiv.

Förvaltningsberättelse

Attraktiv och hållbar arbetsplats

Bolaget ska utgöra både en attraktiv arbetsplats och en sund, öppen och trygg arbetsmiljö (fysiskt och psykiskt) för medarbetaren. Arbetsmiljön skall kännetecknas av en rimlig balans mellan ställda krav och utmaningar. Clavister skall uppmuntra medarbetaren att bibehålla eller utveckla en god hälsa och motverka tendenser som kan leda till en arbetsmiljö där stressrelaterade sjukdomar eller långtidsjukskrivningar utvecklas. Bolaget ska säkerställa att ingen medarbetare diskrimineras. Clavister har engelska som concernspråk och cirka 25 olika nationaliteter, vilket skapar bra möjligheter och konkurrensfördelar. Under året har utbildningar av bolagets chefer och ledande befattningshavare i ledarskap och arbetsmiljöfrågor av såväl fysisk som psykosocial natur, aktualiserat chefernas betydelse för ett bra arbetsmiljöarbete där alla skall känna sig inkluderade.

Affärsetiska aspekter och långsiktiga kundrelationer

Lagkrav och affärsetiska riktlinjer omfattar exempelvis nolltolerans av mutor och bestickning, uppförandekod och hantering av känslig bolagsinformation. Erkännande och efterlevnad av uppförandekoden och informationspolicy sker genom bekräftelse från samtliga medarbetare. Frågorna ovan aktualiseras också i samband med rekrytering och vid introduktion av nyanställda.

Kundnöjdhetsundersökningar genomförs årsvis och resultaten ligger på höga nivåer.

Minskning av bolagets direkta och indirekta miljöpåverkan

En stor del av bolagets produkter utgör mjukvara och licenser. Vad gäller produktion av hårdvara arbetar Clavister för att undvika ämnen som kan vara skadliga i produkter och i produktionen. Sedan slutet av 2015 fraktas merparten av bolagets hårdvaruprodukter som produceras i Taiwan med båt istället för flyg, vilket minskar utsläpp av koldioxid samt bolagets fraktkostnader. Sedan 2017 har Clavister ytterligare en tillverkare att producera hårdvara för ett urval av bolagets produkter. Denna svenska tillverkare har sitt säte i Örnsköldsvik, vilket har resulterat i minskade fraktkostnader. Clavister strävar efter att undvika onödiga resor, främja användningen av telefon- och videomöten samt att minimera bolagets energianvändning. Återvinning och källsortering sker både vad gäller sopor, batterier och elektronik.

Medarbetare

Antalet anställda per 2018-12-31 uppgick till 176 (155), en ökning med 14%. Andelen kvinnor har ökat med 73% under 2018 och uppgår per 2018-12-31 till 26 anställda (15). Förutom tillsvidareanställda engagerar Clavister även konsulter inom kundprojekt och försäljning motsvarande 7 (11) heltidstjänster. Totalt antal sysselsatta inom koncernen uppgick per den 31 december 2018, inklusive konsulter, till 183 (166).

Förvaltningsberättelse

Clavisters framgång avgörs av motiverade, engagerade och resultatorienterade medarbetare. Talanger och kompetens är därför avgörande för Clavisters framgång. Bolaget vill skapa förutsättningar för att medarbetaren skall uppnå sina ambitioner och sin fulla potential men också behålla en god hälsa, allt i samklang med bolagets affärsbehov. Inom Clavister är alla medansvariga för sin egen utveckling. Samtliga medarbetare ska ha en individuell utvecklingsplan där planerna är en kombination av konkreta affärsbehov och individens egna ambitioner.

Styrelsens arbetsätt

Styrelsen för Clavister Holding AB består av fem ledamöter. Inom ramen för de styrelsemöten som sker i Clavister Holding AB hanteras samtliga bolag inom koncernen. Verksamheten bedrivs till största del inom ramen för Clavister AB. Styrelsen har det övergripande ansvaret för bolagets organisation och förvaltning. Styrelsen har upprättat en arbetsordning som reglerar arbetsfördelning och ansvar mellan styrelse, ordförande samt verkställande direktör (VD).

Styrelsens uppgifter omfattar utvärdering och fastställande av strategier, affärsplaner, budget och finansiering, större verksamhetsförändringar, samt att tillsätta och entlediga verkställande direktör. Styrelsen fastställer också kvartalsrapporter, bokslutskommuniké och årsredovisning.

Styrelseordförande är ansvarig för att kontinuerligt följa bolaget och se till att samtliga styrelseledamöter tillställs nödvändig information för att kunna bedöma och utvärdera bolaget. Ordförande ska samråda med verkställande direktör i strategiska frågor, leda styrelsemötena samt se till att styrelseärenden inte handläggs i strid med bestämmelserna i aktiebolagslagen, bolagsordningen och av styrelsen fastställda instruktioner.

Styrelsen fastställer årligen instruktion för VD med riktlinjer för den löpande förvaltningen, redovisningen och medelsförvaltningen samt internkontrollen i bolaget. Instruktionen omfattar även VD:s befogenheter samt informationskyldighet gentemot styrelsen.

Styrelsen har under 2018 haft 17 protokollförda sammanträden.

Orderingång

Clavister levererar normalt samtliga order inom några dagar från det att kund lagt beställningen, vilket gör att begreppet orderingång i Clavisters fall nästan helt motsvarar vad som också har fakturerats under en enskild period. Värt att notera är att support- och underhållsavtal faktureras i sin helhet, för hela kontraktperioden, direkt vid ordertillfället, vilket är mycket positivt för bolagets kassaflöde.

Orderingång, försäljning och fakturering påverkas inte av den internationella redovisningsstandarden IFRS 15, som med tvingande effekt infördes i samband med den första kvartalsrapporteringen för 2018. Däremot påverkas bolagets rapporterade intäkter. Före 2018 fanns ingen praktisk skillnad för bolaget mellan begreppen orderingång, fakturering och rörels-

ens intäkter under en enskild period, utan en krona i orderingång fakturerades och blev en intäktskrona under en och samma månad. Den stora skillnaden från och med 2018 års rapportering är att support- och underhållsdelen av en enskild order nu periodiseras ut jämnt över hela kontraktets löptid. Licensdelen av en order, inklusive eventuell hårdvarudel, intäktsförs även under IFRS 15, precis som tidigare, direkt då order lagts och fakturerats.

Orderingång 2018

För helåret 2018 ökade orderingången med 20% jämfört med föregående år till drygt 120 MSEK. Clavisters fokusmarknader (Norden, DACH och Japan) ökade sin relativa andel på helårsbasis och utgjorde en orderandel av totalen till 65 (57)%.

Koncernens största fokusmarknad, Norden, utgjorde den enskilt största marknaden med drygt 45% av Clavisters totala orderingång under 2018. Fokusmarknaden Norden uppvisade en tillväxt på 35%. Tillväxten uppnåddes via ett kontinuerligt sälj- och marknadsarbete genom bolagets expanderande återförsäljarnätverk, vilket kompletteras med ett antal mer högprofilerade kundframgångar under året.

DACH-regionen, huvudsakligen drivet av den tyska marknaden och det under året bildade dotterbolaget, uppvisade en god försäljningsökning under året och uppnådde en tillväxt för 2018 uppgående till 62%. DACH-regionen utgjorde Clavisters näst största marknad efter Norden med 13% av den totala orderingången under 2018.

Japan redovisade tillväxtökning för helåret och uppgick till 3%. I takt med att försäljningsarbetet skalas upp i Japan, på liknande vis som på övriga fokusmarknader, gör bolaget bedömningen att marknadspositionen kommer att stärkas även på den japanska marknaden.

Orderingången inom Communication Service Providers (CSP) minskade under 2018 jämfört med föregående år. Åtgärder har vidtagits för att förändra denna utveckling. Trots detta har Clavister alltsedan hösten 2016 vunnit cirka 20 mobil- och bredbandsoperatörer över hela världen, vilket borgar för en väsentlig tillväxt från denna vertikal under kommande år.

Omsättning och resultat

Koncernen bedriver försäljning enligt traditionell kanalstrategi, d.v.s. via distributörer och återförsäljare samt via egen säljorganisation. Clavister adresserar huvudsakligen fem målgrupper: Education & Public Sector, Retail & Distributed Offices, Critical Infrastructure, Industrial IoT & Transportation samt Communication Service Providers.

Koncernens totala redovisade intäkter under året uppgick till 112,5 (100,2) MSEK. Implementationen av IFRS 15 under 2018 har haft en negativ påverkan på årets omsättning och bruttoreultat med 8,8 MSEK. 2017 års jämförelsetal har inte justerats för IFRS 15. Den stora skillnaden från och med 2018 års rapportering är att support- och underhållsdelen av en enskild order

Förvaltningsberättelse

nu periodiseras ut jämnt över hela kontraktets löptid. Licensdelen av en order, inklusive eventuell hårdvarudel, intäktsförs precis som tidigare, direkt då order lagts och fakturerats.

Fokusmarknaderna för koncernen är Norden, DACH-regionen (Tyskland, Österrike och Schweiz) samt Japan. För 2018 har omsättningen i Norden ökat med 12 % till 43,8 MSEK (39,0). DACH-regionen, där koncernen under året bildat ett bolag i Tyskland, har omsättningen ökat med 34% till 12,5 MSEK (9,3) på helåret. Det nybildade bolaget kommer att stärka vår säljorganisation och öka tillgängligheten mot kunder och återförsäljare samt skapa bättre möjligheter för bolaget att hantera affärsmöjligheter. Försäljningen till Asien har minskat med 17 % för året till 16,0 MSEK (19,2), där fokusmarknaden Japan omsatte liknande nivå som föregående år.

Omsättningen inom Communication Service Providers (CSP) minskade under 2018 jämfört med föregående år 5,6 MSEK (6,9). Åtgärder har vidtagits för att förändra denna utveckling. Trots detta har Clavister alltsedan hösten 2016 vunnit cirka 20 mobil- och bredbandsoperatörer över hela världen, vilket borgar för en väsentlig tillväxt från denna vertikal under kommande år.

Koncernens bruttoresultat uppgick till 86,0 MSEK (77,5). Den totala redovisade bruttomarginalen för året uppgick till 76 (77)%. Justerat för införandet av IFRS 15 hade den direkt jämförbara bruttomarginalen under året istället uppgått till 78%. Återstående skillnad i bruttomarginal mellan kvartalen (en procentenhet) är hänförlig till skillnad i produktmix mellan åren.

Going concern 2019

Styrelsen och verkställande direktören bedömer fortlöpande Clavisterkoncernens likviditet och finansiella resurser på kort och lång sikt.

Årsredovisningen har upprättats med antagandet om att företaget har förmåga att fortsätta driften under 2019, i linje med fortlevnadsprincipen i Årsredovisningslagen 2:4.

Grunden för detta antagande är att Clavister under 2019 fortsätter att öka sin försäljning, samt att 2019 års kostnadsbas inte kommer att överstiga 2018 års kostnader så att Clavister därmed kan ta betydande steg mot lönsamhet under året.

Clavister är i nuläget beroende av extern lånefinansiering via den Europeiska investeringsbanken (EIB) för sin fortsatta drift. Låneramen hos EIB uppgår till totalt 20 MEUR, varav 15 MEUR har mottagits under 2018. Utbetalningen av de återstående 5 MEUR är beroende av att vissa villkor avseende omsättning och resultat är uppfyllda. Dessa villkor var per tidpunkten för årsredovisningens påtecknande ännu inte uppfyllda, men bolagets plan pekar på att båda dessa villkor kommer att nås under 2019.

Styrelsens och verkställande direktörens bedömning är därför, givet nuvarande kassa, tecknade avtal, framtidsutsikter inklusive planerad omsättningsökning samt inte minst uppfyllandet av EIB villkor, att Clavister Holding AB bedöms ha nödvändig likviditet och kassaflöde för en fortsatt drift av verksamheten under 2019.

Skulle dock återstående utbetalning uppgående till totalt 5 MEUR inte erhållas under 2019 föreligger en väsentlig risk rörande Clavisters fortsatta drift.

Finansiell ställning

Likvida medel vid periodens utgång uppgick till 82,2 MSEK (26,5). Eget kapital summerade till 66,7 MSEK (209,7) per 2018-12-31.

Koncernens totala tillgångar ökade med 28 procent jämfört med föregående år och uppgick till 385,8 MSEK. Anläggningstillgångar ökade med 20,3 MSEK jämfört med föregående år till 253,9 MSEK, varav balanserade utgifter för utvecklingsarbeten ökade med 11,3 MSEK samt nyttjanderättstillgångar ökade med 24,2 MSEK avseende hyresavtal för lokaler på grund av övergång till IFRS 16.

Omsättningstillgångar ökade med 63,3 MSEK till 131,9 (68,6) varav likvida medel vid periodens utgång uppgick till 82,2 MSEK (26,5).

Koncernens egna kapital uppgick vid årets utgång till 66,7 MSEK (209,7). Periodens resultat minskade eget kapital med -122,9 MSEK (-66,4). Eget kapital minskade även med -25,3 MSEK på grund av effekten av övergång till IFRS 15. Eget kapital ökade med 0,1 MSEK avseende inbetalning för teckningsoptioner, eget kapital ökade också med 0,6 MSEK avseende värdet av vederlagsfria teckningsoptioner som bolagets finansiär tecknat under räkenskapsåret, samt en ökning av eget kapital med 4,5 MSEK avseende försäljning av egna aktier.

Angående de aktier i Clavister Holding AB som dotterföretaget PhenixID AB ägt se Egna aktier nedan.

Egna aktier

I samband med förvärvet av PhenixID år 2016 övertogs 330 000 aktier i Clavister Holding AB.

Under 2018 har dessa aktier avyttrats till ett värde uppgående till 13,50 kronor per aktie.

Investeringar, avskrivningar och utvecklingsutgifter

Under 2018 har koncernen fortsatt att investera stort i produktutveckling och aktiverar eget utvecklingsarbete enligt bolagets policy och IFRS regelverk. Totalt för året har aktiverade utgifter och egen intern utveckling balanserats med 39,6 MSEK (23,6). Utgående värde i balansräkningen för utvecklingsarbeten uppgår till 63,6 MSEK (52,3) för 2018.

Avskrivningar på immateriella tillgångar avseende aktiveringar uppgick till 28,3 MSEK (20,2) för året.

Investeringar i materiella anläggningstillgångar uppgick till 2 239 TSEK (1 546) för året.

Förvaltningsberättelse

Ägarförhållanden

Antal aktieägare uppgår till 5 463 st och antal registrerade aktier per 2018-12-31 var 23 562 050 st enligt Bolagsverket. Det finns endast ett aktieslag. Varje röst motsvarar en röst vid bolagsstämman.

Aktieägare	Antal aktier	% andel
Försäkringsaktiebolaget, Avanza Pension	2 580 882	11%
Ålandsbanken ABP, Bank of Åland Ltd	1 259 944	5%
Danica Pension	1 103 163	5%
Clearstream Banking	1 051 433	4%
RGG Adm-Gruppen AB	960 000	4%
Nordnet Pensionsförsäkring AB	862 248	4%
Fondita Nordic Micro Cap SR	753 000	3%
AMF Aktiefond Småbolag	531 060	2%
Stenberg, Vidar	507 492	2%
Goldman Sachs International	486 764	2%
Övriga aktieägare	13 466 064	57%
Registrerade aktier enligt Bolagsverket 2018-12-31	23 562 050	100%

Aktieinnehav för styrelse och ledande befattningshavare

Styrelse	Antal aktier
Viktor Kovács	10 000
Annika Andersson	0
Jan Frykhammar	29 941
Staffan Dahlström	177 803
Bo Askvik	8 000
	225 744

Ledande befattningshavare	Antal aktier
John Vestberg*	447 520
Håkan Mattisson	1 000
Andreas Åsander	7 000
Przemek Sienkiewicz	0
Håkan Wallberg	800
Johan Edlund	0
Peter Laurén*	677 890
Wang Kee	0
	1 134 210

*Indirekt ägande via eget bolag, alternativt kapitalförsäkring.

Förvaltningsberättelse

Flerårsöversikt

Koncernen	2018	2017	2016	2015	2014
Rörelsens intäkter	112 517	100 206	78 116	64 191	62 263
Nettoomsättningstillväxt (%)	12%	28%	22%	3%	18%
Bruttoresultat	86 037	77 512	53 466	44 773	50 003
Bruttomarginal (%)	76%	77%	68%	70%	80%
Resultat före skatt	-118 236	-83 642	-71 712	-55 655	-46 041
Balansomslutning	385 791	302 110	277 169	144 693	100 980
Soliditet (%)	17%	69%	75%	63%	67%
Antal anställda	176	155	160	124	113
Moderföretaget					
Rörelsens intäkter	500	6 000	4 200	3 400	1 440
Balansomslutning	527 408	622 973	517 102	320 764	251 427
Soliditet (%)	84%	91%	97%	97%	99%
Antal anställda	2	2	1	1	0,5

Jämförelsetalen för år 2014 har inte räknats om vid övergången till IFRS. Om även detta år räknats om enligt IFRS så hade främst resultat och nyckeltal till dessa förbättrats som en följd av uteblivna goodwillavskrivningar. För år 2014 tillämpas BFNAR 2012:1 (K3). Vad gäller immateriella tillgångar tillämpades Redovisningsrådets rekommendation RR 15 Immateriella tillgångar samt RR 17 Nedskrivningar. Koncernredovisningen upprättades enligt förvärvsmetoden och tillämpade Redovisningsrådets rekommendation 1:00.

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande i moderbolaget står följande medel (kronor)

Överkursfond	510 533 470
Balanserat resultat	53 058 530
Årets resultat	-124 552 355
	<hr/>
	439 039 645

Styrelsen föreslår att hela överkursfonden 510 533 470 kr omförs till balanserat resultat. I ny räkning överförs 439 039 645 kr. Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys med noter.

Koncernens resultaträkning

TSEK	Not	2018	2017
Nettoomsättning	3,4	111 772	99 584
Övriga rörelseintäkter		744	622
Rörelsens intäkter		112 517	100 206
Handelsvaror		-26 480	-22 694
Bruttoresultat		86 037	77 512
Aktiverat arbete för egen räkning	15	39 573	23 603
Personalkostnader	7,8	-131 768	-109 894
Övriga externa kostnader	5,6	-47 982	-44 617
Övriga rörelsekostnader		-94	-277
Avskrivningar	9,10	-35 884	-22 137
Nedskrivningar	11	0	-1 100
Rörelseresultat		-90 118	-76 910
Finansiella intäkter	12	86	356
Finansiella kostnader	8,12	-28 205	-7 088
Resultat före skatt		-118 236	-83 642
Skatt på årets resultat	13	-4 693	17 250
Årets resultat		-122 929	-66 392
Årets resultat hänförligt till:			
Moderföretagets ägare		-122 929	-66 392
Innehav utan bestämmande inflytande		0	0
Resultat per aktie:	14		
Resultat per aktie före utspädning		-5,22	-2,87
Resultat per aktie efter utspädning		-5,22	-2,87
Koncernens rapport över totalresultat			
TSEK	Not	2018	2017
Årets resultat		-122 929	-66 392
Övrigt totalresultat:			
<i>Poster som senare kan omklassificeras till resultaträkningen</i>			
Omräkningsdifferens		40	-135
Övrigt totalresultat för året, netto efter skatt		40	-135
Summa totalresultat för året		-122 889	-66 527
Årets totalresultat hänförligt till:			
Moderbolagets ägare		-122 889	-66 527

Koncernens balansräkning

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Goodwill	15	52 569	52 569
Programrättigheter	15	0	63
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten	15	63 610	52 346
Kundrelationer	15	2 667	3 667
Nyttjanderättstillgångar	9,16	26 827	0
Inventarier	16	117	1 634
Anda långfristiga fordringar	17	31 334	41 409
Uppskjuten skattefordran	13	76 771	81 871
Summa anläggningstillgångar		253 894	233 559

Omsättningstillgångar

Varulager	1	5 444	8 056
Kundfordringar	17	25 262	15 622
Skattefordran		79	0
Övriga fordringar	17	2 254	2 682
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	17,18	16 681	15 698
Likvida medel	17,19	82 176	26 492
Summa omsättningstillgångar		131 897	68 551

SUMMA TILLGÅNGAR

385 791   **302 110**

Koncernens balansräkning

TSEK	Not	2018-12-31	2017-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	21		
Aktiekapital		2 356	2 356
Övrigt tillskjutet kapital		534 460	554 561
Reserver		133	93
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat		-470 211	-347 282
Eget kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare		66 738	209 728
Summa eget kapital		66 738	209 728
Skulder			
<i>Långfristiga skulder</i>			
Skulder kreditinstitut	17,22,29	202 632	47 647
Konvertibla skuldebrev	17,29	8 011	7 512
Räntebärande skulder	9,17,29	21 502	857
Uppskjutna skatteskulder	13	1 302	1 791
Summa långfristiga skulder		233 448	57 807
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Räntebärande skulder	9,17,29	6 144	429
Förskott från kunder	17,29	0	217
Leverantörsskulder	17,29	9 647	6 740
Aktuell skatteskuld	13	0	2 043
Övriga skulder	17,29	5 898	5 782
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	17,23,29	63 916	19 366
Summa kortfristiga skulder		85 605	34 575
Summa skulder		319 053	92 382
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		385 791	302 110

Koncernens rapport över förändringar i eget kapital

TSEK	Aktie- kapital	Övrigt tillskjutet kapital	Reserver	Balanserade vinstmedel inkl. årets resultat	Eget kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2017-01-01	2 275	486 765	228	-280 890	208 378	208 378
Årets resultat	0	0	0	-66 392	-66 392	-66 392
Årets övrigt totalresultat	0	0	-135	0	-135	-135
Årets totalresultat	0	0	-135	-66 392	-66 527	-66 527
Pågående nyemission	0	-4 478	0	0	-4 478	-4 478
Eget kapital andel konvertibel	0	2 870	0	0	2 870	2 870
Inbetalning avseende teckningsoptioner	0	940	0	0	940	940
Aktierelaterade ersättningar - värde på vederlagsfria teckningsoptioner	0	54 413	0	0	54 413	54 413
Nyemission	81	14 397	0	0	14 478	14 478
Emissionskostnader	0	-346	0	0	-346	-346
Summa transaktioner med ägare	81	67 796	0	0	67 877	67 877
Utgående eget kapital 2017-12-31	2 356	554 561	93	-347 282	209 728	209 728
Ingående eget kapital 2018-01-01	2 356	554 561	93	-347 282	209 728	209 728
Justerad ingående balans enligt IFRS 15	0	-25 302	0	0	-25 302	-25 302
Justerat ingående eget kapital 2018-01-01	2 356	529 259	93	-347 282	184 426	184 426
Årets resultat	0	0	0	-122 929	-122 929	-122 929
Årets övrigt totalresultat	0	0	40	0	40	40
Årets totalresultat	0	0	40	-122 929	-122 889	-122 889
Försäljning av egna aktier	0	4 455	0	0	4 455	4 455
Inbetalning avseende teckningsoptioner	0	121	0	0	121	121
Aktierelaterade ersättningar - värde på vederlagsfria teckningsoptioner	0	625	0	0	625	625
Summa transaktioner med ägare	0	5 201	0	0	5 201	5 201
Utgående eget kapital 2018-12-31	2 356	534 460	133	-470 211	66 737	66 737

Koncernens rapport över kassaflöden

TSEK	Not	2018	2017
Kassaflöde från den löpande verksamheten	24		
Resultat före skatt		-118 236	-83 642
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	24	37 257	24 190
Betald inkomstskatt		-2 202	-757
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		-83 181	-60 209
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändringar av varulager		2 612	-1 479
Förändringar av rörelsefordringar		-10 195	-13 472
Förändringar av rörelseskulder		22 055	-2 228
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-68 709	-77 388
Investeringsverksamheten			
Förvärv av dotterföretag, netto likviditetspåverkan		0	0
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-2 250	-1 546
Förvärv av nyttjanderätter		-5 841	0
Förvärv av aktiverat utvecklingsarbete		-39 915	-23 603
Ökning av finansiella anläggningstillgångar		10 075	-40 939
Avyttring av finansiella anläggningstillgångar		0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-37 931	-66 088
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån		162 525	47 647
Amortering av lån		-5 420	-20 739
Aktierealterade ersättningar		625	54 413
Försäljning av egna aktier		4 455	0
Nyemission		121	13 809
Emissionskostnader		0	-346
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		162 306	94 784
Årets kassaflöde		55 666	-48 692
Likvida medel vid årets början		26 492	75 311
Valutakursdifferens i likvida medel		18	-127
Likvida medel vid årets utgång	19	82 176	26 492

Koncernens noter.

Not 1 Väsentliga redovisningsprinciper

Årsredovisning och koncernredovisning omfattar det svenska moderföretaget Clavister Holding AB med organisationsnummer 556917-6612 och dess dotterföretag. Clavister koncernens ("Clavister") huvudsakliga verksamhet är utveckling, produktion och försäljning av nätverkssäkerhetslösningar inom området cybersäkerhet. Clavisters lösningar bygger på en egenutvecklad, innovativ mjukvara med kraftfull prestanda. Kunderna återfinns i hela spannet från offentlig till privat sektor världen över.

Moderföretaget är ett aktieföretag registrerat i Sverige och med säte i Örnsköldsvik. Adressen till huvudkontoret är Sjögatan 6 J, 891 60 Örnsköldsvik.

Styrelsen har den 23 april 2019 godkänt denna årsredovisning och koncernredovisning vilken kommer att läggas fram för antagande vid årsstämma 14 maj 2019.

Tillämpade regelverk

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningsuttalanden från IFRS Interpretations Committee (IFRS IC) såsom de antagits av Europeiska unionen (EU). Koncernen tillämpar dessutom Årsredovisningslagen (1995:1554) och rekommendationen från Rådet för finansiell rapportering RFR 1 "Kompleterande redovisningsregler för koncerner".

Koncernens redovisningsprinciper har tillämpats konsekvent av koncernens företag. Tillämpningen av redovisningsprinciperna är i överensstämmelse med de som finns i årsredovisningen för räkenskapsåret som slutade den 31 december 2017 och skall läsas tillsammans med denna årsredovisning, med undantag för de redovisningsprinciper som beskrivs nedan.

Nya och ändrade standarder och tolkningar gällande från och med 1 januari 2018

Två nya IFRS standarder gäller från och med den 1 januari 2018, IFRS 9 "Finansiella instrument" och IFRS 15 "Intäkter från kontrakt med kunder". Dessutom har koncernen valt att tillämpa IFRS 16 "Leasing" redan från 1 januari 2018.

Utöver dessa, väntas övriga nyheter som IASB har godkänt per den 31 december 2018, inte ha någon påverkan på koncernens finansiella rapporter.

Presentation i de finansiella rapporterna

IFRS 9, IFRS 15 och IFRS 16 har tillämpats från och med 1 januari 2018. Ingen omräkning har gjorts för föregående räkenskapsår.

Redovisningsprincip - IFRS 9 "Finansiella instrument"

IFRS 9 omfattar redovisning av finansiella tillgångar och skulder och ersätter IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Standarden trädde i kraft den 1 januari 2018. I likhet med IAS 39 klassificeras finansiella tillgångar i olika kategorier, varav vissa värderas till upplupet anskaffningsvärde och andra till verkligt värde. IFRS 9 inför dock andra kategorier än de som finns i IAS 39. IFRS 9 inför också en ny modell för nedskrivningar av finansiella tillgångar. Syftet med den nya modellen är att kreditförluster ska redovisas tidigare. För finansiella skulder överensstämmer IFRS 9 i stort med IAS 39. För skulder redovisade till verkligt värde ska dock den del av verkligt värdeförändringen som är hänförlig till den egna kreditrisken redovisas i övrigt totalresultat istället för i resultatet, såvida detta inte orsakar inkonsekvens i redovisningen. IFRS 9 inför även delvis ändrade kriterier för säkringsredovisning. Förändringarna kan leda till att fler ekonomiska säkringsstrategier uppfyller kraven för säkringsredovisning enligt IFRS 9 än enligt IAS 39.

Koncernens bedömning är att den nya standarden inte har påverkat redovisningen. Tillgångarna uppfyller villkoren för att värderas till verkligt värde över övrigt totalresultat baserat på företagets affärsmodell. Koncernens redovisning av finansiella skulder har inte heller ändrats, då de nya kraven endast påverkar redovisningen av finansiella skulder som redovisas till verkligt värde över resultaträkningen och koncernen inte har några skulder av det slaget.

De nya säkringsredovisningsreglerna i IFRS 9 är mer förenliga med företagets riskhantering i praktiken. Generellt sett kommer det bli lättare att tillämpa säkringsredovisning eftersom standarden inför en mer principbaserad ansats för säkringsredovisningen. Den nya standarden inför även utökade upplysningskrav och förändringar i presentationen. Den nya modellen för beräkning av kreditförlusterreserv utgår från förväntade kreditförluster vilket kan medföra tidigare redovisning av kreditförluster.

Klassificering och värdering av finansiella tillgångar och skulder

IFRS 9 innehåller tre principiella klassificeringskategorier för finansiella tillgångar: Värderade till upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde via övrigt totalresultat och verkligt värde via resultatet. Klassificeringen av finansiella tillgångar enligt IFRS 9 är generellt baserat på företagets affärsmodell för förvaltningen av de finansiella tillgångarna och egenskaperna hos de avtalsenliga kassaflödena från den finansiella tillgången. De tidigare IAS 39-kategorierna investeringar som hålls till förfall, lånefordringar och kundfordringar, samt finansiella tillgångar som kan säljas utgår. IFRS 9 behåller i stort de befintliga kraven i IAS 39 för klassificering och värdering av finansiella skulder. Införandet av IFRS 9 har inte haft en väsentlig effekt på koncernens redovisningsprinciper relaterade till finansiella skulder och derivatinstrument (derivatinstrument saknas).

Koncernens noter.

Omklassificeringar av finansiella instrument per 1 januari 2018

	Klassificering enligt IAS 39	Klassificering enligt IFRS 9	Bokfört värde enligt IAS 39	Bokfört värde enligt IFRS 9
Finansiella tillgångar				
Andra långfristiga fordringar	Lånefordringar och kundfordringar	Tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	41 409	41 409
Kundfordringar	Lånefordringar och kundfordringar	Tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	15 622	15 622
Övriga kortfristiga fordringar	Lånefordringar och kundfordringar	Tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	2 682	2 682
Upplupna intäkter och förubetalda kostnader	Lånefordringar och kundfordringar	Tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	15 698	15 698
Likvida medel	Lånefordringar och kundfordringar	Tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	26 492	26 492
Finansiella skulder				
Konvertibla skuldebrev	Andra finansiella skulder	Skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	7 512	7 512
Skulder till kreditinstitut	Andra finansiella skulder	Skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	47 647	47 647
Räntebärande skulder	Andra finansiella skulder	Skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	1 286	1 286
Leverantörsskulder	Andra finansiella skulder	Skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	6 740	6 740
Övriga kortfristiga skulder	Andra finansiella skulder	Skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	5 782	5 782
Upplupna kostnader	Andra finansiella skulder	Skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	19 366	19 366

Tillämpningen av denna standard har inte haft någon påverkan på koncernens resultat eller ställning per 31 december 2018.

Koncernens noter.

Redovisningsprincip - IFRS 15 "Intäkter från kontrakt med kunder"

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder trädde i kraft den 1 januari 2018 och ersatte då tidigare vägledning i IAS 18 Intäkter och tillhörande tolkningar. Standarden etablerade en ny principbaserad modell för intäktsföring från kundkontrakt. Den introducerar en femstegsmodell som föreskriver att intäktsföring får ske då kontroll över produkter och tjänster överförs till kunden. Koncernen tillämpar IFRS 15 enligt den så kallade modifierade retroaktiva metoden, vilket innebär att effekten av övergången till IFRS 15 ska redovisas i ingående balanserade vinstmedel den 1 januari 2018.

Huvuddragen i IFRS 15s intäktsredovisningsmodell beskrivs enligt nedanstående femstegsmodell:

1. Identifiera kontraktet med kunden

Ett kontrakt är en överenskommelse mellan minst två parter vilket skapar en rättighet och ett åtagande. Kontraktet kan vara skriftligt, muntligt eller uppstå ur branschpraxis. Intäktsredovisningen ska appliceras på varje enskilt kontrakt förutom de fall då särskilt specificerade kriterier är uppfyllda vilka medger att flera kontrakt får redovisas såsom ett.

2. Identifiera de olika åtagandena

Ett kontrakt innehåller löften om att överföra varor eller tjänster till kunden. Detta kallas för prestationsåtaganden. Alla prestationsåtaganden som till sin karaktär går att särskilja ska redovisas separat. Standarden ställer upp ett antal kriterier som ska uppfyllas för klassificering som "särskiljande". I det fall ett företag ska överföra flera varor eller tjänster och dessa ej går att särskilja ska företaget paketera ihop varor och tjänster tillsammans tills dess att "paketet" kan anses som unikt till sin karaktär och därmed går att särskilja.

3. Fastställ transaktionspriset

Transaktionspriset är det ersättningsbelopp som företaget förväntas erhålla i utbyte mot att de överför lovade varor och tjänster. Vanligen utgörs transaktionspriset av en fast ersättning från kunden. I vissa fall kan dock ersättningen bestå i variabla ersättningar alternativt erhållas i annan form än kontanter. Variabla ersättningar inkluderas till den del det är högst sannolikt att den inte kommer att bli föremål för en väsentlig reversering när den osäkerhet som den förknippas med upphör. Transaktionspriset ska justeras för pengars tidsvärde (diskonteras) samt eventuella rabatter.

4. Fördela transaktionspriset på de olika prestationsåtagandena

Vanligtvis kan företaget fördela transaktionspriset på varje enskild vara eller tjänst baserat på ett fristående försäljningspris. I de fall ett observerbart fristående försäljningspris saknas ska företaget uppskatta ett sådant. I vissa fall kan transaktionspriset innehålla en rabatt eller en avskild ersättningsdel som avser endast en del av prestationsåtagandet i kontraktet. I standarden finns vägledning för hur en sådan ersättning ska fördelas.

5. Redovisa intäkt när prestationsåtaganden uppfylls

Ett företag redovisar en intäkt när de uppfyller sina prestationsåtaganden genom att överföra en utlovad vara eller tjänst till kunden (det vill säga kunden erhåller kontroll). Det belopp som redovisas som intäkt är det belopp som företaget tidigare har fördelat till det aktuella prestationsåtagandet. Ett prestationsåtagande kan uppfyllas vid en given tidpunkt (vilket vanligen är fallet vid försäljning av varor) eller över en tidsperiod (vilket vanligen är fallet vid försäljning av tjänster). För prestationsåtaganden som uppfylls över en tidsperiod ska företaget välja en lämplig metod för uppskattning av färdigställandegrad för att bestämma hur stor andel intäkt som ska redovisas när prestationsåtagandet uppfylls.

Nedan en sammanfattning över hur den nya intäktsredovisningen har påverkat redovisningen:

IFRS 15 ersätter samtliga tidigare utgivna standarder och tolkningar som hanterar intäkter. Standarden inför en samlad modell för intäktsredovisning enligt vilken en intäkt redovisas när en vara eller tjänst överförs till kund. Detta kan ske över tid eller vid en tidpunkt. Intäkten utgörs av det belopp som företaget förväntar sig erhålla som ersättning för överförda varor eller tjänster.

Vid övergången till IFRS 15 bedömde koncernen att en förändring skulle uppstå gällande uppfyllandet av åtagandet i försäljningsprocessen. Därför krävdes en genomgång och bedömning av kontrakten och identifiering av när olika åtagande sker varpå intäkten sedan kan redovisas. Jämfört med nuvarande principer bedöms koncernens intäktsredovisning främst att förändras med avseende på avtalen gällande support och service som sträcker sig över tid. Förändringen förväntas påverka IT-branschen mera än övriga branscher.

I samband med koncernens genomgång av intäkterna så har en fördelning gjorts mellan olika typer av avtal/intäkter. Supportintäkterna har periodiserats över avtalets löptid. Det finns även supportintäkter som innehåller kostnader för 3:e partsprodukter, den del som avser 3:e partsprodukter intäktsförs direkt, resterande del av intäkten periodiseras över avtalets löptid. Effekten av detta blir att redovisningen av dessa intäkter fördelas ut på fler antal månader och flyttas framåt i tiden.

Koncernen konverterade till IFRS i den tredje kvartalsrapporten för 2016. Under 2017 och början av 2018 har koncernen utrett och utvärderat effekterna av standarden. Koncernen har tillämpat IFRS 15 med begränsad retroaktiv tillämpning, första gången det tillämpades var i den första kvartalsrapporten för 2018."

Koncernens noter.

Intäktsredovisningsstandarden IFRS 15 implementerades från den 1 januari 2018 och kommer initialt (främst under åren 2018- 2020) att negativt påverka rörelsens intäkter, jämfört med tidigare års intäktsredovisningsmodell. Detta genom att support- och underhållsdel- en av en ny order från och med 2018 bokförs i balansräkningen, för att därefter allokeras som intäkt över kontraktstidens längd. Innan IFRS 15 implementerades, intäktsfördes både kontraktets licensdel samt support- och underhållsdel till sin helhet direkt, utan allokering över kontraktstiden. Övergångsregeln till IFRS 15 anger att endast ett års intäkter retroaktivt ska omvärderas. Det gör att bolaget under 2018 tillgodoräknar sig underhållsintäkter vunna under 2017, men behöver samtidigt balansera supportintäkter vunna under 2018 över respektive kontrakts avtalstid framåt i tiden. Det gör att under de närmaste åren kommer bolagets balansräkning att byggas upp. Nack- delen med att support- och underhållsdel av en order intäktsförs senare under IFRS 15 uppvägs av att delar av framtida års intäkter redan är vunna och säkerställda. För helåret 2018 uppgick den negativa effekten av IFRS 15 införandet till 8,8 MSEK netto. Samtidigt uppgick bolagets balansräkning per bokslutet 2018 till 34,0 MSEK i form av upplupna support- och underhållsintäkter, som kommer att gottskrivas framtida resultaträkningar.

Nedan summeras den nya intäktsredovisningens effekt på redovisningen:

Balansräkning	Fastställd balansräkning 2017-12-31	Justering vid byte av redovisningsprinciper	Omräkning balansräkning 2018-01-01
Eget kapital	172 145	-25 302	146 844
Upplupna kostn o förutbet intäkter	17 426	25 302	42 728
Resultaträkning	Fastställd resultaträkning 2017-12-31	Justering vid byte av redovisningsprinciper	Omräkning resultaträkning 2017-12-31

Ingen effekt på resultaträkningen

Redovisningsprincip - IFRS 16 "Leasing"

Clavister har valt att förtidstillämpa IFRS 16 Leasingavtal från och med 1 januari 2018, i linje med den möjlighet som finns att göra detta då även IFRS 15 tillämpas samtidigt. IFRS 16 ersätter IAS 17 Leasingavtal, IFRIC 4 Fastställande av huruvida ett avtal innehåller ett leasing- avtal, SIC 15 Förmåner i samband med teckning av operationella leasingavtal och SIC 27 Bedömning av den ekonomiska innebörden av transaktioner som innefattar ett leasingavtal. Utmaningen med IFRS 16 är att det nu är betydligt större mängd avtal som omfattas av dessa uppskattningar och bedömningar där hyresavtalen aktiveras som tillgång och skuld i balansräkningen, med tillhörande effekt att kostnaden i resultaträkningen fördelas på avskrivningar i rörelseresultatet och räntekostnaderna i finansnettot.

Clavister applicerade den förenklade övergångsmetoden vid införandet av IFRS 16. Det innebär bland annat att beräkningsmodellen endast inkluderar återstående betalningar för respektive kontrakt, jämförelseåret 2017 räknas inte om, att avtal där mindre än 12 månaders kontraktstid återstår samt att avtal där tillgånen har ett lågt värde inte behöver beaktas. Korttidsleasingavtal samt leasingavtal med lågt värde redovisas istället som en kostnad linjärt över leasingperioden. Standarden kräver att tillgång och skulder hämförliga till alla leasingavtal, med några undantag, redovisas i balansräkningen. Denna redovisning baseras på synsättet att leasetagaren har en rättighet att använda en tillgång under en specifik tidsperiod och samtidigt en skyldighet att betala för denna rättighet. Se vidare not 9 för initial redovisning och värdering.

Enligt IFRS 16 ska leasingtagare som utgångspunkt redovisa en leasad tillgång i balansräkningen. Avskrivning på tillgången redovisas därefter över resultatet. Leasingavgiften ska delas upp på räntebetalning och amortering. Koncernen påverkas i huvudsak av denna standard genom att lokalhyresavtalen för kontoren i Örnsköldsvik, Umeå, Nacka och Stockholm under IFRS 16 inte längre ska redovisas som en hyreskostnad utan istället som avskrivning samt räntekostnad. Genom denna standards införande minskade årets hyreskostnad med 6,2 MSEK, samtidigt som avskrivning ökade med 5,4 MSEK och räntekostnader ökade med 1,4 MSEK.

Koncernens noter.

Nedan summeras IFRS 16 - Leasing, effekt på redovisningen vid övergången 2018-01-01:

Balansräkning	Fastställd balansräkning 2017-12-31	Justering vid byte av redovisningsprinciper	Omräkning balansräkning 2018-01-01
Nyttjanderättstillgångar	0	23 384	23 384
Eget kapital	0	0	0
Leaseskulder	0	-23 384	-23 384

Det odiskonterade nyttjanderättsvärdet och leasingskulden uppgick 2018-01-01 till 29 515 TSEK. Diskonteringsräntan uppgick till 5,2%.

Resultaträkning	Fastställd resultaträkning 2017-12-31	Justering vid byte av redovisningsprinciper	Omräkning resultaträkning 2017-12-31
Ingen effekt på resultaträkningen			

Nedan summeras IFRS 16 - Leasing - effekt på redovisningen:

Balansräkning	2018-12-31
Nyttjanderätter	24 208
Korta leaseskulder	-5 208
Långa leaseskulder	-19 576
Eget kapital, resultat	576
	<hr/> 0

Avstämning leasingskulder	2018-01-01
Åtaganden för operationella leasingavtal per 2017-12-31	27 921
Minimileaseavgifter per 2017-12-31 finansiella leasingavtal	1 466
Lättnadsregel för låga värden	-356
Brutto leasingskulder per 2018-01-01	29 031
Diskontering	-4 361
Leasingskulder per 2018-01-01	24 670
Nuvärdet av finansiella leasingskulder per 2017-12-31	-1 286
Ytterligare leasingskulder till följd av tillämpning av IFRS 16 per 2018-01-01	23 384

Valuta

Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer företagen bedriver sin verksamhet. Moderföretagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderföretaget och för koncernen. De finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp presenteras, om inte annat anges, i tusentals kronor (TSEK). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Koncernens noter.

Klassificering

Anläggningstillgångar och långfristiga skulder består i allt väsentligt av belopp som förväntas återvinnas eller betalas efter mer än tolv eller betalas inom tolv månader räknat från balansdagen.

Koncernredovisning

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under Clavister Holding AB:s bestämmande inflytande. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar.

Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att förvärv av ett dotterföretag betraktas som en transaktion varigenom koncernen indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder. I förvärvsanalysen fastställs det verkliga värdet på förvärvsdagen av förvärvade identifierbara tillgångar och övertagna skulder samt eventuella innehav utan bestämmande inflytande. Transaktionsutgifter, med undantag av transaktionsutgifter som är hänförliga till emission av eget kapitalinstrument eller skuldinstrument, som uppkommer redovisas direkt i årets resultat. Vid rörelseförvärv där överförd ersättning överstiger det verkliga värdet av förvärvade tillgångar och övertagna skulder som redovisas separat, redovisas skillnaden som goodwill. När skillnaden är negativ, så kallat förvärv till lågt pris, redovisas denna direkt i årets resultat.

Vid förvärv som sker i steg fastställs goodwill den dag då bestämmande inflytande uppkommer. Tidigare innehav värderas till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i årets resultat. Förvärv från innehav utan bestämmande inflytande redovisas som en transaktion inom eget kapital, d.v.s. mellan moderföretagets ägare (inom balanserade vinstmedel) och innehav utan bestämmande inflytande. Därför uppkommer inte goodwill i dessa transaktioner. Förändringen av innehav utan bestämmande inflytande baseras på dess proportionella andel av nettotillgångar. Dotterföretags finansiella rapporter inkluderas i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer från koncerninterna transaktioner mellan företag i koncernen liksom därmed sammanhängande orealiserade vinster elimineras i sin helhet.

Segmentsrapportering

Ett rörelsesegment är en del av koncernen som bedriver verksamhet från vilken den kan generera intäkter och ådrar sig kostnader och för vilka det finns fristående finansiell information tillgänglig. Clavister utvecklar produkter dels för segmentet Enterprise bestående av mellanstora och större kunder samt för Service Providers (Telekomoperatörer), baserade på plattformarna cOS Core respektive cOS Stream. Utifrån segmenten görs en resursfördelning av koncernens utvecklingsarbete. Produktplattformarna har unika fördelar där Stream har bättre anpassat funktionalitet och prestanda för Service Providers (Telekom) medan cOS Core generellt passar för Enterprise segmentet. Segmentet Enterprise står för den absolut största delen av försäljningen. Genom nära affärssamarbeten har bolaget kunnat anpassa lösningarna för Service Providers något som tillsammans med ökad datatrafik i telekom-näten förväntas ge utdelning i ökad tillväxt och utveckling för koncernen.

Valutaomräkning

Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i årets resultat. Kursvinster och kursförluster på rörelsefordringar och rörelseskulder redovisas i rörelseresultatet, medan kursvinster och kursförluster på finansiella fordringar och skulder redovisas som finansiella poster.

Omräkning av utlandsverksamheter

Tillgångar och skulder i utlandsverksamheter, inklusive goodwill och andra koncernmässiga över- och undervärden, omräknas från utlandsverksamhetens funktionella valuta till koncernens rapporteringsvaluta, svenska kronor, till den valutakurs som råder på balansdagen. Intäkter och kostnader i en utlandsverksamhet omräknas till svenska kronor till en genomsnittskurs som utgör en approximation av de valutakurser som förelegat vid respektive transaktionstidpunkt. Omräkningsdifferenser som uppstår vid valutaomräkning av utlandsverksamheter redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i en separat komponent i eget kapital, benämnd omräkningsreserv. Vid avyttring av en utlandsverksamhet realiserar de till verksamheten hänförliga ackumulerade omräkningsdifferenserna, varvid de omklassificeras från övrigt totalresultat till årets resultat.

Koncernens noter.

Ersättningar till anställda

Kortfristiga ersättningar

Ersättningar till anställda avser alla typer av ersättningar som koncernen lämnar till de anställda. Koncernens ersättningar innefattar bland annat löner, betald semester, semesterersättning, betald frånvaro och bonus. Redovisning sker i takt med intjänandet.

Pensioner

Clavisters pensionsåtaganden omfattar enbart avgiftsbestämda planer. En avgiftsbestämd pensionsplan är en pensionsplan enligt vilken koncernen betalar fasta avgifter till en separat juridisk enhet. Koncernen har inte några rättsliga eller informella förpliktelser att betala ytterligare avgifter om denna juridiska enhet inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till anställda som hänger samman med de anställdas tjänstgöring under innevarande eller tidigare perioder. Koncernen har därmed ingen ytterligare risk. För koncernens förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i årets resultat i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt koncernen under en period.

Ersättningar vid uppsägning

En kostnad för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas endast om företaget är bevisligen förpliktigt, utan realistisk möjlighet till tillbakadragande, av en formell detaljerad plan att avsluta en anställning före den normala tidpunkten. När ersättningar lämnas som ett erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång, redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Leasing

Redovisningsprinciper tillämpade från och med 2018

Från och med 1 januari så tillämpar koncernen IFRS 16 Leasingavtal, där tillgången redovisas i balansräkningen och framtida förpliktelser redovisas som lång- och kortfristig skuld, se vidare information kring detta under avsnittet "Nya och ändrade standarder och tolkningar gällande från och med 1 januari 2018" samt not 7. Följande redovisningsprinciper tillämpas från och med 2018:

Koncernen är del av leasingavtal kopplat till hyra av i huvudsak kontorslokaler. Dessa leasingavtal redovisas, värderas och presenteras i enlighet med IFRS 16 Leasingavtal. Leasade tillgångar aktiveras vid leasingperiodens början och utgörs av den ursprungliga leasing-skulden där leasingkulden värderas till nuvärdet av de leasingavgifter som inte betalats vid denna tidpunkt, där leasingavgifterna nuvärdeberäknas och diskonteras utifrån en marginell låneränta. Avdrag görs för eventuella förmåner som mottagits i samband med teckningen av leasingavtalet och inklusive alla eventuella initiala direkta utgifter. Efter inledande tillämpning görs ett nedskrivningstest för eventuell leasingrättighet som visar indikatorer på nedskrivningsbehov och en nedskrivning redovisas mot den nedskrivningstestade tillgången.

Leasingskulden beräknas vid anskaffningstillfället till nuvärdet av de fasta och rörliga leasingavgifterna som inte betalats vid denna tidpunkt. Leasingavgifterna diskonteras med en marginell låneränta. Leasingavgifter för byggnader exkluderar serviceavgifter för städning och andra kostnader. Modifieringar i leasingavtalet redovisas som ett nytt leasingavtal med ett ikraftträdande från datum för ändringen.

Redovisningsprinciper tillämpade före 2018

Finansiell leasing

Koncernen leasar vissa materiella anläggningstillgångar. Leasingavtal av anläggningstillgångar där koncernen i allt väsentligt innehar de ekonomiska riskerna och fördelarna som förknippas med ägandet, klassificeras som finansiell leasing.

Tillgångar som hyrs enligt finansiella leasingavtal redovisas som anläggningstillgång i balansräkningen och värderas initialt till det lägsta av leasingobjektets verkliga värde och nuvärdet av minimileasingavgifterna vid ingången av avtalet. Förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter redovisas som lång- och kortfristiga skulder. Anläggningstillgångar som innehas enligt finansiella leasingavtal skrivs av under den kortare perioden av tillgångens nyttjandeperiod och leasingperioden medan leasingbetalningarna redovisas som ränta och amortering av skulderna.

Operationell leasing

Leasing där en väsentlig del av riskerna och fördelarna med ägande behålls av leasegivaren klassificeras som operationell leasing. Betalningar som görs under leasingtiden (efter avdrag för eventuella incitament från leasegivaren) kostnadsförs i resultatet linjärt över leasingperioden.

Finansiella kostnader

Finansiella kostnader består huvudsakligen av räntor, samt periodiserade aktiverade kostnader avseende lånefinansiering via externa finansiella institut. Räntekostnader på lån redovisas enligt effektivräntemetoden.

Koncernens noter.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i årets resultat utom då underliggande transaktion redovisats i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Till aktuell skatt hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt redovisas i sin helhet, enligt balansräkningsmetoden, på alla temporära skillnader som uppkommer mellan det skattemässiga värdet på tillgångar och skulder och dess redovisade värden. Temporära skillnader beaktas inte i koncernmässig goodwill. Vidare beaktas inte heller temporära skillnader hänförliga till andelar i dotterföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller aviserade per balansdagen och som förväntas gälla när den berörda uppskjutna skattefordran realiserar eller den uppskjutna skatteskulden regleras.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Resultat per aktie

Resultat per aktie före utspädning beräknas genom att nettoresultat hänförligt till moderföretagets aktieägare divideras med viktat genomsnittligt antal utestående aktier under året.

Resultat per aktie efter utspädning beräknas genom att nettoresultat hänförligt till moderföretagets aktieägare divideras, i tillämpliga fall justerat, med summan av det viktade genomsnittliga antalet stamaktier och potentiella stamaktier som kan ge upphov till utspädningseffekt. Utspädningseffekt av potentiella stamaktier redovisas endast om en omräkning till stamaktier skulle leda till en minskning av resultatet per aktie efter utspädning.

Immateriella tillgångar

Goodwill

Goodwill värderas till anskaffningsvärde minus eventuella ackumulerade nedskrivningar. Goodwill fördelas till kassagenererande enheter och prövas minst årligen för nedskrivningsbehov.

Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten

Kostnader under utvecklingsfasen av produkter aktiveras som immateriella tillgångar när de enligt ledningens bedömning är sannolikt att de kommer att resultera i framtida ekonomiska fördelar för koncernen, kriterierna för aktivering är uppfyllda och kostnaderna under utvecklingsfasen kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Internt utvecklade tillgångar redovisas till anskaffningsvärde minus eventuella ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar. Alla andra kostnader som inte uppfyller kriterierna för aktivering belastar resultatet när de uppstår.

Programrättigheter

Programvaror av standardkaraktär kostnadsförs. Utgifter för programvaror som utvecklats eller på ett omfattande sätt anpassats för koncernens räkning, aktiveras som immateriell tillgång om de har troliga ekonomiska fördelar som efter ett år överstiger kostnaden.

Kundrelationer

Kundrelationer som förvärvats av koncernen avser kundrelaterade tillgångar och avtals- och/eller teknologirelaterade tillgångar. Dessa redovisas till anskaffningsvärde minus eventuella ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar.

Avskrivningsprinciper

Avskrivningar redovisas i årets resultat linjärt över immateriella tillgångars beräknade nyttjandeperioder, såvida inte sådana nyttjandeperioder är obestämbara. Goodwill prövas för nedskrivningsbehov årligen och dessutom så snart indikationer uppkommer som tyder på att tillgången ifråga har minskat i värde. Immateriella tillgångar med bestämbara nyttjandeperioder skrivs av från den tidpunkt då de är tillgängliga för användning.

De beräknade nyttjandeperioderna är:

- Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten	3-5 år
- Programrättigheter	3 år
- Kundrelationer	5 år

Nyttjandeperioderna omprövas minst årligen.

Koncernens noter.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas i koncernen till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt utgifter direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen.

Det redovisade värdet för en tillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/-kostnad.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma koncernen till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer. Reparationer kostnadsförs löpande.

Avskrivningsprinciper

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. De beräknade nyttjandeperioderna är:

- Inventarier 3 år
- Datorer 3 år
- Nyttjanderättstillgångar skrivs av under leasingperiodens längd

Använda avskrivningsmetoder, restvärden och nyttjandeperioder omprövas vid varje års slut.

Nedskrivning av icke-finansiella tillgångar

Tillgångar som har en obestämbar nyttjandeperiod, exempelvis goodwill, skrivs inte av utan provas årligen avseende eventuellt nedskrivningsbehov. Tillgångar som skrivs av bedöms med avseende på värdenedgång närhelst händelser eller förändringar i förhållanden indikerar att det redovisade värdet inte är återvinningsbart.

Tidigare redovisad nedskrivning återförs om återvinningsvärdet bedöms överstiga redovisat värde. Återföring sker dock inte med ett belopp som är större än att det redovisade värdet uppgår till vad det hade varit om nedskrivning inte hade redovisats i tidigare perioder. Nedskrivning av goodwill återförs dock aldrig.

En nedskrivning görs med det belopp varmed tillgångens redovisade värde överstiger dess återvinningsvärde. Återvinningsvärdet är det högre av tillgångens verkliga värde minskat med försäljningskostnader och dess nyttjandevärde. Vid bedömning av nedskrivningsbehov grupperas tillgångar på de lägsta nivåer där det finns separata identifierbara kassaflöden (kassagenererande enheter). Då nedskrivningsbehov identifierats för en kassagenererande enhet (grupp av enheter) fördelas nedskrivningsbeloppet i första hand till goodwill. Därefter görs en proportionell nedskrivning av övriga tillgångar som ingår i enheten (gruppen av enheter).

Finansiella tillgångar och skulder

Redovisningsprinciper tillämpade 2018

Från och med 2018 tillämpar koncernen IFRS 9 "Finansiella instrument". Följande redovisningsprinciper tillämpas för 2018.

Finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar redovisas i balansräkningen när koncernen blir part i de kontraktuella villkoren för instrumentet. Sedvanliga köp och försäljningar av finansiella tillgångar redovisas på likviddagen.

För finansiella tillgångar upphör redovisning i balansräkningen när rättigheterna till betalningar från innehaven har upphört eller har blivit överförda och koncernen har överfört alla väsentliga risker och rättigheter hänförliga till ägande. Separata tillgångar och skulder redovisas om några rättigheter och skyldigheter skapas eller behålls vid överföringen.

Koncernen klassificerar sina finansiella tillgångar i följande kategorier: "upplupet anskaffningsvärde", "verkligt värde via övrigt totalresultat" och "verkligt värde via resultatet". Klassificeringen beror på karaktäristiken på tillgången och den affärsmodell under vilken den innehas. Finansiella tillgångar redovisas initialt till verkligt värde plus transaktionskostnader för alla finansiella tillgångar som inte redovisas till verkligt värde via resultatet. Finansiella tillgångar redovisade till "verkligt värde via resultatet" redovisas initialt till verkligt värde och transaktionskostnaderna kostnadsförs i resultaträkningen.

Finansiella tillgångar till upplupet anskaffningsvärde

Finansiella tillgångar klassificeras som redovisade till upplupet anskaffningsvärde om de kontraktuella villkoren resulterar i betalningar som endast avser kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet samt att den finansiella tillgången innehas under en af-

Koncernens noter.

färsmodell vars syfte är att inneha finansiella tillgångar för att erhålla kontraktuella kassaflöden. I efterföljande redovisning sker värdering till upplupet anskaffningsvärde baserat på effektivräntemetoden minus nedskrivningar. Ränteintäkter och vinster/förluster från finansiella tillgångar till upplupet anskaffningsvärde redovisas under finansiella intäkter.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat

Tillgångar klassificeras som "finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat" om de kontraktuella villkoren resulterar i betalningar som endast avser kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet samt att den finansiella tillgången innehas under en affärsmodell vars syfte uppnås både genom att erhålla kontraktuella kassaflöden och att avyttra finansiella tillgångar. I efterföljande redovisning värderas dessa tillgångar till verkligt värde med förändringar i verkligt värde redovisade i "övrigt totalresultat", förutom effektiv ränta, nedskrivningar och återföring av dessa samt valutaomräkningsvinster och förluster, vilka presenteras i resultaträkningen. Då tillgången tas bort ur balansräkningen omklassificeras ackumulerade vinster och förluster i övrigt totalresultat till resultaträkningen.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet

Alla finansiella tillgångar som inte klassificeras som antingen "upplupet anskaffningsvärde" eller "finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat" klassificeras som "finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet". En finansiell tillgång klassificeras som innehavd för handel om den är förvärvat främst för att säljas i närtid. Derivat klassificeras som innehavda för handel under förutsättning att de inte är hänförliga till säkringsinstrument med syfte att tillämpa säkringsredovisning. Tillgångar innehavda för handel klassificeras som kortfristiga tillgångar. Skuldinstrument klassificerade som "finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat", men inte innehavda för handel, klassificeras i balansräkningen baserat på förfallodatum (det vill säga om kvarvarande löptid är längre än ett år klassificeras de som långfristiga). Innehav av aktier och andelar klassificeras som "finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat" och långfristiga finansiella tillgångar.

Vinster och förluster hänförliga till förändringar i verkligt värde av finansiella tillgångar klassificerade under "finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat"-kategorin (exklusive derivat och kundfinansiering) presenteras i resultaträkningen inom finansiella intäkter i den period de uppstår. Vinster och förluster från derivat presenteras i resultaträkningen på följande sätt. Vinster och förluster från derivat som säkrar operationella tillgångar och skulder samt finansiella tillgångar och skulder presenteras som konsulttjänster och material respektive finansiella intäkter och kostnader. Vinster och förluster från kundfinansiering presenteras i resultaträkningen som övriga externa kostnader.

Finansiella skulder

Finansiella skulder klassificeras som värderade till "upplupet anskaffningsvärde" eller "verkligt värde via resultatet". En finansiell skuld klassificeras till "verkligt värde via resultatet" om den klassificeras som innehav för handelsändamål, som ett derivat eller den har blivit identifierad som sådan vid första redovisningstillfället. Finansiella skulder värderade till "verkligt värde via resultatet" värderas till verkligt värde och nettovinster och förluster, inklusive räntekostnader, redovisas i resultatet. Påföljande värdering av övriga finansiella skulder sker till "upplupet anskaffningsvärde" med effektivräntemetoden. Räntekostnader och valutakursvinster och förluster redovisas i resultatet. Vinster eller förluster vid borttagning från redovisningen redovisas också i resultatet.

Leverantörsskulder

Leverantörsskulder redovisas initialt till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde genom användande av effektivräntemetoden.

Nedskrivning av finansiella tillgångar

Vid varje bokslutsdatum nedskrivningstestas finansiella tillgångar värderade till antingen upplupet anskaffningsvärde eller "finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat" samt kontraktstillgångar enligt modellen för "förväntade kreditförluster". "Förväntade kreditförluster" utgör skillnaden mellan alla kontraktuella kassaflöden som förfaller i enlighet med kontraktet och alla kassaflöden som koncernen förväntar sig att erhålla, nuvärdeberäknade med den ursprungliga effektivräntesatsen. Nedskrivningar av kundfordringar och kontraktstillgångar är alltid desamma som "förväntade kreditförluster" för hela löptiden. Koncernen reserverar för kundförluster utifrån en individuell bedömning. Förlusterna redovisas i resultaträkningen. När det inte längre finns en rimlig förväntan om att erhålla betalning skrivs tillgången bort.

Koncernens noter.

Redovisningsprinciper tillämpade före 2018

Koncernen har tillämpat IFRS 9 med retroaktiv verkan men har valt att inte räkna om jämförelsetalen. Detta innebär att de lämnade jämförelsetalen har redovisats i enlighet med de tidigare redovisningsprinciperna.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisades i balansräkningen när koncernen blev part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor. Kundfordringar redovisades när faktura hade skickats. Skuld redovisades när motparten hade presterat och avtalsenlig skyldighet förelåg att betala, även om faktura ännu inte mottagits. Leverantörsskulder redovisades när faktura mottagits.

En finansiell tillgång togs bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserades, förföll eller koncernen förlorade kontrollen över dem. Detsamma gällde för del av en finansiell tillgång. En finansiell skuld togs bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgjordes eller på annat sätt utsläcktes. Detsamma gällde för del av en finansiell skuld.

En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittades och redovisades med ett nettobelopp i balansräkningen endast när det förelåg en legal rätt att kvitta beloppen samt att det förelåg avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisades på affärsdagen. Affärsdagen utgjorde den dag då bolaget förband sig att förvärva eller avyttra tillgången.

Klassifiering och värdering

Finansiella instrument redovisades initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader för alla finansiella instrument förutom avseende de som tillhörde kategorin finansiell tillgång/skuld som redovisades till verkligt värde via resultatet, vilka redovisades till verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Ett finansiellt instrument klassificerades vid första redovisningen bland annat utifrån i vilket syfte instrumentet förvärvades. Klassificeringen avgjorde hur det finansiella instrumentet värderades efter första redovisningstillfället. Koncernen klassificerade fram till 31 december 2017 sina finansiella instrument i följande kategorier:

- Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet
- Lånefordringar och kundfordringar
- Finansiella tillgångar som kan säljas
- Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet
- Andra finansiella skulder

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet

Denna kategori bestod av två undergrupper: finansiella tillgångar som innehades för handel och andra finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori (fair value option). Finansiella instrument i denna kategori värderades löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i årets resultat. I underkategorin fair value option återfanns koncernens innehav i noterade aktier som följdes upp utifrån verkligt värde.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Dessa tillgångar värderades till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestämdes utifrån den effektiv-ränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Kundfordran redovisades till det belopp som beräknades inflyta, dvs. efter avdrag för osäkra fordringar.

Finansiella tillgångar som kan säljas

Finansiella tillgångar som kan säljas är tillgångar som inte är derivat och där tillgångarna identifierades som att de kunde säljas eller inte klassificerades i någon av övriga kategorier. Tillgångar i denna kategori värderades löpande till verkligt värde med värdeförändringar i övrigt total-resultat som ackumulerades i en särskild komponent i eget kapital. Koncernens finansiella tillgångar som kan säljas bestod av onoterade innehav. De onoterade innehaven värderades till anskaffningsvärde på grund av att verkliga värden inte kunde beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet

Denna kategori bestod av två undergrupper: finansiella skulder som innehas för handel och andra finansiella skulder som företaget initialt valt att placera i denna kategori (fair value option). Finansiella instrument i denna kategori värderades löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i årets resultat. I underkategorin fair value option återfanns koncernens villkorade köpeskilling.

Andra finansiella skulder

Lån samt övriga finansiella skulder ingår i denna kategori. Skulderna värderades till upplupet anskaffningsvärde.

Koncernens noter.

Nedskrivning av finansiella tillgångar

Koncernen bedömer vid varje rapportperiods slut om det finns objektiva bevis för att nedskrivningsbehov föreligger för en finansiell tillgång eller en grupp av finansiella tillgångar. En finansiell tillgång eller grupp av finansiella tillgångar har ett nedskrivningsbehov och skrivs ned endast om det finns objektiva bevis för ett nedskrivningsbehov till följd av att en eller flera händelser inträffat efter det att tillgången redovisats första gången (en förlusthändelse) och att denna händelse (eller händelser) har en inverkan på de uppskattade framtida kassaflödena för den finansiella tillgången eller grupp av finansiella tillgångar som kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt.

Till de kriterier som koncernen använder för att fastställa om det föreligger objektiva bevis för att nedskrivningsbehov föreligger hör betydande finansiella svårigheter hos emittenten eller gäldenären, ett avtalsbrott, såsom uteblivna eller försenade betalningar av räntor eller kapitalbelopp eller att det är sannolikt att låntagaren kommer att gå i konkurs eller annan finansiell rekonstruktion.

För kategorin lånefordringar och kundfordringar beräknas nedskrivningen som skillnaden mellan tillgångens redovisade värde och nuvärdet av uppskattade framtida kassaflöden (exklusive framtida kreditförluster som inte har inträffat), diskonterade till den finansiella tillgångens ursprungliga effektiva ränta. Tillgångens redovisade värde skrivs ned och nedskrivningsbeloppet redovisas i koncernens resultat.

Om nedskrivningsbehovet minskar i en efterföljande period och minskningen objektivt kan hänföras till en händelse som inträffade efter att nedskrivningen redovisades redovisas återföringen av den tidigare redovisade nedskrivningen i koncernens resultat.

Varulager

Varulagret värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Anskaffningsvärde beräknas enligt den så kallade först-in först-ut-principen och inkluderar utgifter som uppkommit vid förvärvet av lagertillgångarna och transport av dem till deras nuvarande plats och skick. För tillverkade varor inkluderar anskaffningsvärdet en rimlig andel av indirekta kostnader baserad på en normal kapacitet. Nettoförsäljningsvärdet definieras som försäljningspris reducerat för kostnader för färdigställande samt försäljningskostnader. Ingen del av varulagret tas upp till nettoförsäljningsvärde.

Likvida medel

Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader vilka är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

Avsättningar

En avsättning skiljer sig från andra skulder genom att det råder ovisshet om betalningstidpunkt eller beloppets storlek för att reglera avsättningen. En avsättning redovisas i balansräkningen när det finns en befintlig legal eller in formell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Avsättningar görs med det belopp som är den bästa uppskattningen av det som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet.

Omstrukturering

En avsättning för omstrukturering redovisas när det finns en fastställd utförlig och formell omstruktureringsplan, och omstruktureringen har antingen påbörjats eller blivit offentligt tillkännagiven.

Garantiavsättningar

En avsättning för garantier redovisas när de underliggande produkterna eller tjänsterna säljs. Avsättningen baseras på historiska data om garantier och en sammanvägning av tänkbara utfall i förhållande till de sannolikheter som utfallen är förknippade med.

Kassaflöde

Kassa och bank utgörs av kassamedel och disponibla tillgodohavanden hos banker, samt kortfristiga övriga likvida placeringar med tre månaders eller kortare förfallotid och som är exponerade för en obetydlig risk för värdefluktuationer. Kassaflöde från den löpande verksamheten beräknas enligt indirektmetoden.

Eventualförpliktelser

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Koncernens noter.

Not 2 Väsentliga uppskattningar och bedömningar

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar.

Uppskattningarna och antagandena utvärderas löpande. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Följande antaganden om framtiden och andra väsentliga källor till osäkerhet i uppskattningar på balansdagen skulle kunna innebära en betydande risk för en väsentlig justering av redovisade värden för tillgångar och skulder under nästa räkenskapsår:

Värdering av aktiverade utgifter för utvecklingsarbeten

Styrelsen och bolagsledningen har gjort bedömningen att bokförda aktiverade utvecklingskostnader har ekonomiska fördelar, ett nedskrivningstest har gjorts som befäster bedömningen att beräknat återvinningsvärde överstiger det redovisade värdet.

Nedskrivningsprövning av goodwill

Vid nedskrivningsprövning av goodwill måste ett antal väsentliga antaganden och bedömningar beaktas för att kunna beräkna kassagenererande enhetens nyttjandevärde. Dessa antaganden och bedömningar hänför sig till förväntade framtida diskonterade kassaflödena. Prognoser för framtida kassaflöden baseras på bästa möjliga bedömningar av framtida intäkter och rörelsekostnader, grundade på historisk utveckling, allmänna marknadsförutsättningar, utveckling och prognoser för branschen samt annan tillgänglig information. Antagandena framtas av företagsledningen och granskas av styrelsen. Årets nedskrivningsprövning har inte givit upphov till några nedskrivningar avseende goodwill. För mer information om nedskrivningsprövningen av goodwill se not 15 Immateriella tillgångar.

Andelar i koncernföretag

Styrelsen och bolagsledningen har gjort bedömningen att bokförda andelar i koncernföretag har ekonomiska fördelar. Ett nedskrivningstest har gjorts som befäster bedömningen att beräknat återvinningsvärde överstiger det redovisade värdet efter att en nedskrivning av aktierna i dotterbolaget Clavister AB gjorts med 98 MSEK. Vid nedskrivningsprövning av andelar i koncernföretag har ett antal väsentliga antaganden och bedömningar beaktats för att kunna beräkna andelarnas nyttjandevärde. Dessa antaganden och bedömningar hänför sig till förväntade framtida diskonterade kassaflödena. Prognoser för framtida kassaflöden baseras på bästa möjliga bedömningar av framtida intäkter och rörelsekostnader, grundade på historisk utveckling, allmänna marknadsförutsättningar, utveckling och prognoser för branschen samt annan tillgänglig information. Antagandena framtas av företagsledningen och granskas av styrelsen. Se vidare information i koncernens not 15.

Uppskjuten skattefordran/skatteskuld avseende underskottsavdrag

Styrelsen och bolagsledningen har gjort bedömningen att uppskjuten skattefordran upptas till värdet av de underskottsavdrag som förväntas kunna utnyttjas mot skattepliktiga inkomster under de kommande 5 åren. Prognoser över resultatutvecklingen i koncernen har upprättats för denna period. Underskottsavdragen har främst uppstått i dotterbolaget Clavister AB. Per 31 december 2018 uppgick dessa underskottsavdrag till 450 MSEK (371) till ett redovisat värde av 76,8 MSEK (81,9). Skatteeffekten har beräknats enligt svensk skattesats, hänsyn har tagits till beslutade sänkningar av bolagsskatten.

Värdering av kostnad för optioner till finansärer

Styrelsen och bolagsledningen har gjort bedömningen att kostnaden för de vederlagsfria optionerna till finansierarna TageHus och EIB uppgår till totalt 54,8 MSEK. Kostnaden skall kostnadsföras som en räntekostnad över lånens löptid. En värdering av optionerna har gjorts av utomstående.

Kostnaden för optionerna avseende lånet till TageHus uppgår till 40,0 MSEK, kostnaden för lånet till EIB uppgår till 14,8 MSEK. Följande antaganden har vägts in:

Eftersom teckningskursen är i princip noll så har ingen likviditetsrabatt räknats in, volatilitet beräknad till 45%, riskfri ränta till 1,4 %, detta har resulterat i en värdering som ungefär blir lika med aktiepris vid avtalsdatum. EIB har i sitt avtal en 6 % anti-utspädningsklausul. Det innebär att vid eventuella framtida nya optionsprogram eller nyemissioner, utöver vad som redan är beaktat och tilldelat, så har EIB rätt till motsvarande 6 % av varje sådant nytt optionsprogram i form av tillkommande vederlagsfria optioner.

Koncernens noter.

Not 3 Rörelsesegment

Ett rörelsesegment är en del av ett företag som bedriver affärsverksamhet från vilken de kan få intäkter och ådra sig kostnader vars resultat regelbundet granskas av företagets beslutsfattare som underlag för beslut, fördelning av resurser till segmentet och bedömning av dess resultat och för vilket det finns fristående finansiell information.

Koncernen är organiserad i affärsenheterna Enterprise och Service Providers (Telekom). Ett rörelsesegment skall enligt IFRS 8 förväntas ha liknande ekonomiska egenskaper och likna varandra med avseende på produkterna eller tjänsternas karaktär. IFRS 8 är det regelverk som har tillämpats i segmentsredovisningen. Vid fördelning av operativa tillgångar och operativa skulder har de aktiverade utvecklingskostnaderna fungerat som referens. För 2018 är de balanserade utvecklingskostnaderna fördelade med 60 % (60) för Enterprise respektive 40% (40) för Service Providers segmentet.

Från och med 2019 avser Clavister att inte presentera bolaget enligt modellen nedan. Orsaken till det är en förändrad "Management approach" enligt IFRS 8.

Ledningen kommer i huvudsak att utvärdera bolagets utveckling via orderutveckling, totalt samt nedbrutet per marknad, i kombination med att följa bolagets funktionella kostnadsutveckling.

Segmentet Enterprise

Enterprise segmentet med produkten cOS Core kännetecknas av att vara väl beprövade för nästa generations brandväggar. Kundlösningarna passar för myndigheter; kommun (utbildning), landsting, stat till regeringsnivå, till detaljhandel, men även för tillverkningsindustrin, transport- och infrastrukturektorn. Andra lämpliga sektorer för cOSCore är Bank och Finans, sk. Service Providers. Exempel på produkter som bygger på cOS Core-plattformen är Clavisters E10, E80, W50 och även virtuella produkter.

Segmentet Communication Service Providers (Telekom)

Service Providers segmentet med produkter till marknaden byggda på cOS Stream plattformen, är nästa generations högpresterande operativsystem för nätverkssäkerhet. Segmentet kännetecknas av virtuella lösningar med högre kapacitet riktad mot operatörer, där telekom, service- och nätoperatörer är särskilt lämpliga kunder. I teknikskiftet som operatörerna nu genomgår till SDN/NFV (Network Functions Virtualization)/(Software Developed Network) i syfte att optimera effektivitet och öka intäkterna, krävs en strategi för att bibehålla säkerhetsnivån i näten och där passar bolagets virtualiserade cOS Stream produkter in.

Eventuella koncerngemensamma poster redovisas separat i segmentsredovisningen och avser i huvudsak koncernledning och andra gemensamma funktioner samt övriga poster som inte är lämpliga att redovisa i segmenten Enterprise eller Service Providers.

Försäljningen inom segmentet Enterprise avser 95% av koncernens omsättning och för Service Providers 5%. Majoriteten av gjorda investeringar har skett i immateriella och finansiella tillgångar.

Intäkter från svenska kunder utgör 39% av koncernens totala omsättning för 2018.

Koncernens noter.

Koncernen 2018					
Intäkter	Enterprise	Communication Service Providers (Telekom)	Koncerngemensamt	Elimineringar	Total koncernen
Extern försäljning	106 155	5 617	0	0	111 772
Intern försäljning	0	0	6 679	-6 679	0
Övriga rörelseintäkter	744	0	0	0	744
Summa intäkter	106 899	5 617	6 679	-6 679	112 516
Rörelseresultat	-54 070	-36 048	0	0	-90 118
Finansnetto	-16 871	-11 247	0	0	-28 118
Årets skatt	-2 816	-1 877	0	0	-4 693
Årets resultat	-73 757	-49 172	0	0	-122 929

Övriga upplysningar

Operativa tillgångar*	231 475	154 316	0	0	385 791
Operativa skulder**	47 677	31 784	0	0	79 461
Investeringar	14 830	24 743	0	0	39 573
Avskrivningar och nedskrivningar	20 280	15 604	0	0	35 884
Goodwill	52 569	0	0	0	52 569

Koncernen 2017

Intäkter	Enterprise	Communication Service Providers (Telekom)	Koncerngemensamt	Elimineringar	Total koncernen
Extern försäljning	92 697	6 887	0	0	99 584
Intern försäljning	0	0	7 629	-7 629	0
Övriga rörelseintäkter	622	0	0	0	622
Summa intäkter	93 319	6 887	7 629	-7 629	100 206
Rörelseresultat	-46 146	-30 764	0	0	-76 910
Finansnetto	-4 039	-2 693	0	0	-6 732
Årets skatt	10 350	6 900	0	0	17 250
Årets resultat	-39 835	-26 557	0	0	-66 392

Övriga upplysningar

Operativa tillgångar*	167 236	134 874	0	0	302 110
Operativa skulder**	20 488	13 658	0	0	34 146
Investeringar	8 143	15 460	0	0	23 603
Avskrivningar och nedskrivningar	13 439	9 798	0	0	23 237
Goodwill	52 569	0	0	0	52 569

* Operativa tillgångar är tillgångar som inte genererar några ränteintäkter.

** Operativa skulder är skulder som inte är räntebärande.

Koncernens noter.

Koncernens olika intäktslag består av produkter och tjänster, under 2018 uppgår andelen produkter till 37 % (31%) av omsättningen och tjänster uppgår till 63 % (69%).

Koncernen har intäkter från en större kund, de totala intäkterna från den kundgruppen uppgår till 11 212 TSEK (8 368), dvs 10 % (8) av den totala omsättningen. Dessa intäkter härrör till sin helhet till segmentet Enterprise.

Geografisk fördelning av rörelsens intäkter	2018	2017
Sverige	43 846	38 999
Övriga Europa	33 491	34 997
Asien	15 966	19 200
Övriga världen	19 214	7 010
	112 517	100 206

Not 4 Intäkter från avtal med kunder

IFRS 15, "Intäkter från avtal med kunder" är en principbaserad modell för intäktsredovisning från kundkontrakt. Den har en femstegsmodell innebärande att intäktsredovisningen sker när kontroll över produkter och tjänster överförs till kunden. Koncernen redovisar en intäkt när dess belopp kan mätas på ett tillförlitligt sätt, det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att tillfalla företaget och särskilda kriterier har uppfyllts för var och en av koncernens verksamheter. Intäkter innefattar det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer erhållas för sålda varor och tjänster i koncernens löpande verksamhet. Intäkter redovisas exklusive mervärdesskatt, returer och rabatter samt efter eliminering av koncernintern försäljning.

Koncernintern försäljning är ytterst begränsad men viss produktförsäljning förekommer på oregelbunden basis från Clavister AB till dotterbolaget Clavister Technology (ASIA) Ltd i Kina.

I det fall bolagets försäljning följer en avtalad tid periodiseras intäkterna över avtalets längd.

Licens- och supportintäkter

Koncernens licensintäkter redovisas i takt med avtalets längd. Clavister har ej några framtida åtaganden förutom telefonsupport under en viss tid. Reservation för supportkostnader har till och med 2017 beräknats och reserverats för den tid som supporten ingår i försäljningssumman. På grund av IFRS 15 och periodisering av intäkter från och med 2018 så är någon reservation för supportkostnader inte längre nödvändig.

Koncernen har i huvudsak två typer av licenintäkter, CSS och CPS, dessa periodiseras över avtalets tid som kan variera mellan 12 månader till 72 månader. Intäkterna avseende CSS består även av ersättning till underleverantörer, på grund av detta periodiseras endast 50 % av det fakturerade värdet för CSS-intäkter, de resterande 50% intäktsförs direkt i samband med faktureringen.

Hårdvaruintäkter

Hårdvaruintäkter består av intäkter från försäljning av hårdvaror och intäkt redovisas när väsentlig kontroll över varan är överförd till köparen i enlighet med försäljningsvillkoren.

Utförda tjänster

Företaget redovisar intäkter från tjänster i resultatet över tid baserat på färdigställandegraden och i den takt kontrollen över tjänsten överförs till kunden. Uppdragen utförs på löpande räkning och intäkten redovisas i dessa fall över tid i den takt arbetet utförs. Intäkter redovisas inte om det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna inte kommer att tillfalla koncernen. Om det råder betydande osäkerhet avseende betalning eller vidhängande kostnader sker ingen intäktsföring.

Rabatter

Bolaget kan lämna rabatt utöver gällande listpriser, separata avtalade priser finns för distributörer och partners. Dessa rabatter har inte haft någon effekt på intäkterna vid övergången till IFRS 15.

Finansieringskomponenter

Koncernen förväntar sig inte att ha några avtal där tiden mellan överlämning av varorna eller tjänsterna till kunden och betalningen från kunden överstiger ett år. Till följd av detta, justerar koncernen inte transaktionspriset för effekterna av betydande finansieringskomponent.

Koncernens noter

Finansiella intäkter

Finansiella intäkter består av ränteintäkter och eventuella realisationsresultat på finansiella anläggningstillgångar. Ränteintäkter redovisas i enlighet med effektivräntemetoden. Effektivräntan är den ränta som diskonterar de uppskattade framtida in- och utbetalningarna under ett finansiellt instruments förväntade löptid till den finansiella tillgångens eller skuldens redovisade nettovärde. Beräkningen innefattar alla avgifter som erlagts eller erhållits av avtalsparterna som är en del av effektivräntan, transaktionskostnader och alla andra över- och underkurser.

Valutakursvinster och valutakursförluster redovisas netto.

Koncernen 2018					
Intäkter från avtal med kunder	Enterprise	Communication Service Providers (Telekom)	Koncern-gemensamt	Elimineringar	Total koncernen
Per rörelsesegment					
Produkter	41 042	155	0	0	41 197
Licenser	58 179	3 092	0	0	61 271
Tjänsteintäkter	6 934	2 370	0	0	9 304
Intern omsättning	0	0	6 679	-6 679	0
Nettoomsättning	106 155	5 617	6 679	-6 679	111 772
Tidpunkt för intäktsredovisning					
Produkter överförda till kund vid en given tidpunkt	41 042	155	0	0	41 197
Tjänster överförda till kund över tid	58 179	3 092	0	0	61 271
Tjänster överförda till kund vid en given tidpunkt	6 934	2 370	0	0	9 304
Koncernen 2017					
Intäkter från avtal med kunder	Enterprise	Communication Service Providers (Telekom)	Koncern-gemensamt	Elimineringar	Total koncernen
Per rörelsesegment					
Produkter	30 683	0	0	0	30 683
Licenser	57 811	6 407	0	0	64 218
Tjänsteintäkter	4 203	480	0	0	4 683
Intern omsättning	0	0	7 629	-7 629	0
Nettoomsättning	92 697	6 887	7 629	-7 629	99 584
Tidpunkt för intäktsredovisning					
Produkter överförda till kund vid en given tidpunkt	30 683	0	0	0	30 683
Tjänster överförda till kund över tid	0	0	0	0	0
Tjänster överförda till kund vid en given tidpunkt	62 014	6 887	0	0	68 901

Koncernens noter.

Avtalstillgångar och avtalsskulder

Koncernen redovisar följande intäktrelaterade avtalstillgångar och avtalsskulder:

Avtalstillgångar	2018	2017
Kundfordringar	25 262	15 622
Upplupna intäkter från kontrakt med kunder	0	0
	25 262	15 622

Avtalsskulder	2018	2017
Förutbetalda intäkter från kontrakt med kunder	34 116	0
	34 116	0

Not 5 Arvode till revisorer

Ernst & Young	2018	2017
Revisionsuppdrag	692	917
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	101	13
Skatterådgivning	67	17
Övriga tjänster	0	49
Redovisat värde	860	996

SKY CPA & Co, Hong Kong	2018	2017
Revisionsuppdrag	15	14
Redovisat värde	15	14

Shaanxi Pumeihengzhen Accountants Firm Ltd, Kina	2018	2017
Revisionsuppdrag	6	5
Redovisat värde	6	5

Med revisionsuppdrag avses arvode för den lagstadgade revisionen, dvs sådant arbete som varit nödvändigt för att avge revisionsberättelsen, samt så kallad revisionsrådgivning som lämnas i samband med revisionsuppdraget. Övriga tjänster avser revisionsverksamhet utöver revisionsuppdrag, skatterådgivning samt övriga konsultationer.

Not 6 Övriga externa kostnader

Övriga externa kostnader	2018	2017
Lokalkostnader	2 056	7 728
Konsultkostnader	18 871	13 491
Resekostnader	6 555	4 580
Administration	3 622	2 784
Marknad och försäljning	14 304	15 684
Övrigt	2 574	350
Redovisat värde	47 982	44 617

Koncernens noter.

Not 7 Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda	2018		2017	
	Medelantal anställda	Varav män, procent %	Medelantal anställda	Varav män, procent %
Dotterföretag i Sverige	144	86%	130	92%
Dotterföretag i Kina	24	79%	23	83%
Dotterföretag i Tyskland	6	66%	1	0%
Totalt i dotterföretag	174	84%	154	89%
Moderföretaget	2	100%	1	100%
Totalt i koncernen	176	85%	155	90%

Könsfördelning, styrelse och ledande befattningshavare	2018		2017	
	Antal på balansdagen	Varav män, procent %	Antal på balansdagen	Varav män, procent %
Styrelseledamöter	5	80%	7	71%
Verkställande direktör och övriga ledande befattningshavare	8	100%	7	86%
Totalt i koncernen	13	91%	14	94%

Personalkostnader	2018	2017
Moderföretaget		
<i>Styrelse och övriga ledande befattningshavare</i>		
Löner och andra ersättningar	5 783	2 343
Sociala avgifter	2 158	813
Pensionskostnader	649	354
Summa	8 590	3 510
<i>Övriga anställda</i>		
Löner och andra ersättningar	0	0
Sociala avgifter	0	0
Pensionskostnader	0	0
Summa	0	0
Dotterföretag		
<i>Styrelse och övriga ledande befattningshavare</i>		
Löner och andra ersättningar	8 221	9 418
Sociala avgifter	2 575	2 889
Pensionskostnader (avgiftsbestämda pensionsplaner)	750	1 046
Summa	11 546	13 353
<i>Övriga anställda</i>		
Löner och andra ersättningar	73 200	65 510
Sociala avgifter	22 929	20 100
Pensionskostnader (avgiftsbestämda pensionsplaner)	6 456	5 246
Summa	102 585	90 856
Övriga personalkostnader	9 047	2 175
Summa personalkostnader	131 768	109 894

Koncernens noter.

2018	Grundlön, styrelse arvode	Rörlig ersättning	Pensions- kostnad	Övrig ersättning	Summa
Styrelseordförande					
Victor Kovács	510	0	0	1 961	2 471
Styrelseledamot					
Bo Askvik	259	0	0	0	259
Jan Frykhammar	151	0	0	176	327
Staffan Dahlström	151	0	0	0	151
Annika Andersson	358	0	0	0	358
Peter Dahlander, fd	695	0	132	0	827
Sigrun Hjelmquist, fd	106	0	0	0	106
Jan Ramkvist, fd	93	0	0	351	445
Göran Carstedt, fd	92	0	0	0	92
Verkställande direktör, ledande befattningshavare					
John Vestberg	1 826	916	248	0	2 990
Övriga ledande befattningshavare (7 antal)	6 964	2 964	1 132	1 828	12 888
<i>Varav från dotterföretag</i>	<i>5 628</i>	<i>2 347</i>	<i>871</i>	<i>1 828</i>	<i>12 888</i>
Summa	11 205	3 880	1 512	4 317	20 914

2017	Grundlön, styrelse arvode	Rörlig ersättning	Pensions- kostnad	Övrig ersättning	Summa
Styrelseordförande					
Victor Kovács	234	0	0	740	974
Björn Norrbom, fd	216	0	0	0	216
Styrelseledamot					
Peter Dahlander	892	0	177	0	1 069
Annika Andersson	147	0	0	0	147
Sigrun Hjelmquist	145	0	0	0	145
Jan Ramkvist	177	0	0	1 349	1 526
Ilka Hiidenheimo, fd	177	0	0	0	177
Niclas Eriksson, fd	55	0	0	0	55
Göran Carstedt	173	0	0	0	173
Bo Askvik	17	0	0	0	17
Verkställande direktör, ledande befattningshavare					
Jim Carlsson, fd	232	0	82	0	314
Johan Öhman, fd	878	0	139	0	1 017
John Vestberg	1 050	0	245	0	1 295
Övriga ledande befattningshavare (11 antal)	8 708	1 760	1 074	0	11 542
<i>Varav från dotterföretag</i>	<i>7 980</i>	<i>1 760</i>	<i>1 074</i>	<i>0</i>	<i>11 542</i>
Summa	13 101	1 760	1 717	2 089	18 667

Ovanstående ersättningar avser de kostnader som belastat bolaget under respektive räkenskapsår. Med rörlig ersättning avses ersättning beräknad på ställda mål beroende på omsättningskrav.

Information om vad som ingår i "övriga ersättning" finns under Not 28. Övrig ersättning har tagits med tom avgång från styrelsen.

Koncernens noter.

Styrelsearvoden

Styrelsearvoden har fakturerats till bolaget tom årsstämman 2018 inklusive sociala avgifter, därefter har styrelsearvoden utbetalats som lön.

Ersättningar och villkor för ledande befattningshavare

Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, rörlig ersättning och pensionsförmåner. Med andra ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med verkställande direktören utgör koncernledningen. Verkställande direktör har en uppsägningstid på sex månader, övriga ledande befattningshavare har uppsägningstid enligt Lagen om anställningsskydd (LAS).

Rörlig ersättning till ledande befattningshavare ska vara kopplad till förutbestämda och mätbara mål och prestationskriterier och syfta till att främja Koncernens långsiktiga värdeskapande. Rörlig ersättning som utgår kontant ska inte överstiga 50 procent av total ersättning och ska inte vara pensions- eller semesterlönegrundande. Aktiebaserade incitamentsprogram ska beslutas av bolagsstämman i Clavister Holding AB och utformas med syftet att uppnå ökad intressegemenskap mellan ledande befattningshavare och aktieägare i Clavister Holding AB.

Uppbyggnaden av ett eget aktieinnehav i Clavister Holding AB ska främjas. Intjänandeperioden alternativt tiden för slutligt förvärv av aktier, aktieoptioner eller andra aktierelaterade instrument ska inte understiga tre (3) år.

Clavister Holding och Clavister AB har en pensionspolicy "Premium" antagen av styrelsen. De ledande befattningshavarnas pensionsvillkor ska vara marknadsmässiga i förhållande till vad som generellt gäller för motsvarande befattningshavare på marknaden samt individuellt anpassade med hänsyn till respektive befattningshavares särskilda kompetens och anpassade till Koncernens kostnader. Pensionsavsättningar ska vara avgiftsbestämda.

Avgångsvederlag

Ersättning till VD utgörs av grundlön och pension. För VD:s räkning har tjänstepension inbetalats motsvarande 6,5 (%) procent av pensionsmedförande lön till och med 7,5 prisbasbelopp och 28,5 (%) procent mellan 7,5 - 20 prisbasbelopp, därutöver 13,5 (%) procent på belopp därutöver. Vid uppsägning från företagets sida erhåller VD ett avgångsvederlag motsvarande sex månader. För styrelsen utgår inga avgångsvederlag.

Not 8 Aktierelaterad ersättning

Under 2016 utgavs ett optionsprogram till anställda, teckningskurs vid inlösen är 72 kronor, dessa förfaller 2019-06-30. Ytterligare ett optionsprogram utgavs under 2016, detta är kopplat till den i oktober 2016 gjorda lånefinansieringen, teckningskurs är 0,10 kronor, dessa förfaller 2026.

Under 2017 har ytterligare tre optionsprogram utgivits till anställda och nyckelpersoner, teckningskurs vid lösen 72, 79 respektive 30 kr, de förfaller under 2020.

Under 2017 har optioner även tilldelats två långgivare, dessa optioner är vederlagsfria, teckningskurs är 0,10, respektive 20 kr, de förfaller under 2020 respektive 2037.

Under 2018 har ytterligare två optionsprogram utgivits till anställda och till styrelseordförande, teckningskurs vid inlösen är 36,30 kr, de förfaller under 2021.

Under 2018 har långgivare tilldelats ytterligare vederlagsfria teckningsoptioner, teckningskurs 0,10, de förfaller under 2038.

Om de utestående teckningsoptionerna utnyttjas kommer koncernen ge ut ytterligare 7 864 991 aktier motsvarande cirka 33 % av totalt registrerade aktier 23 562 050.

Koncernens noter

Antal utestående teckningsoptioner	2018-12-31	2017-12-31
Teckningsoptioner 2016 - 2026	19 801	19 801
Teckningsoptioner 2016 - 2019-06-30	530 800	530 800
Teckningsoptioner 2017 - 2020-02-28	70 000	70 000
Teckningsoptioner 2017 - 2020-02-28	75 000	75 000
Teckningsoptioner 2017 - 2020 (Serie 1)	3 062 608	3 062 608
Teckningsoptioner 2017 - 2020 (Serie 2)	1 250 000	1 250 000
Teckningsoptioner 2017 - 2037 (Serie 3)	1 770 079	1 770 079
Teckningsoptioner 2017 - 2020-06-30	300 000	300 000
Teckningsoptioner 2018 - 2038-04-30	36 703	0
Teckningsoptioner 2018 - 2021-05-31	50 000	0
Teckningsoptioner 2018 - 2021-05-31	700 000	0
Totalt	7 864 991	7 078 288

Antal utestående teckningsoptioner	2018-12-31	2017-12-31
Peter Dahlander, fd styrelseledamot	25 000	25 000
Victor Kovacs, styrelseordförande	50 000	0
John Vestberg, VD	150 000	100 000
Företagsledning, exkl. VD (5 antal)	425 000	170 000
Harbert, fd långivare	19 801	19 801
EIB, långivare	1 806 782	1 770 079
TageHus, långivare	4 312 608	4 312 608
Övriga	1 075 800	680 800
Totalt	7 864 991	7 078 288

	2018		2017	
	Antal optioner	Vägda genomsnittliga lösenpriser	Antal optioner	Vägda genomsnittliga lösenpriser
Vid periodens början	7 078 288	20	725 601	60
Tilldelade	750 000	36	445 000	45
Tilldelade vederlagsfria optioner	36 703	0,1	6 082 687	14
Inlösta	0	0	0	0
Förfallna	0	0	-175 000	30
Utestående vid periodens slut	7 864 991	19	7 078 288	20
Inlösningsbara vid periodens slut	0	0	0	0

Inga aktieoptioner har lösts in under 2017-2018.

Intervall för lösenpriset avseende aktieoptioner som är utestående vid periodens slut uppgår från 0,10 kr till 79 kr (0,10 – 79).

Black-Scholes värderingsmodell har använts för att bestämma det vägda genomsnittliga verkliga värdet för optioner som tilldelats under perioden. Det verkliga värdet för tilldelade optioner har fastställts till 0,16 kr (2,27) per option. Viktiga indata i modellen var en aktiekurs på 14,60 kr (44,10) på tilldelningsdagen, ovanstående lösenpris, volatilitet på 30% (36%), förväntad löptid på optionerna på 3 år (3) och årlig riskfri ränta på -0,4% (1%). Vid beräkning av volatiliteten på 30% så har företaget utgått från antagnaden gjorda vid tidigare värdering, och även tagit hänsyn till de kursrörelser som skett, vilket ger en något högre volatilitet jämfört med tidigare.

Koncernens noter.

Betalning av optionerna har gjorts i överensstämmelse med det framräknade priset enligt Black & Scholes varför det inte har påverkat redovisningen med någon kostnad.

De vederlagsfria optionerna som tilldelats långgivare, där har en utomstående värdering gjorts och en kostnad bokats upp mot fordringar och eget kapital och detta periodiseras över lånens löptid, den totala kostnaden uppgår till 54,8 MSEK, se även Not 2.

Not 9 Leasing

Leasing enligt IFRS 16 från och med 2018-01-01

Från och med 1 januari 2018 så tillämpar koncernen IFRS 16 Leasingavtal, där tillgången redovisas i balansräkningen och framtida förpliktelser redovisas som lång- och kortfristig skuld, se vidare information kring detta under avsnittet "Nya och ändrade standarder och tolkningar gällande från och med 1 januari 2018" samt nedan. Nyttjanderättstillgångar består i sin helhet av hyreskontrakt avseende i huvudsak kontorslokaler i Örnsköldsvik, Umeå, Stockholm och Nacka. Hyreskontrakten löper på mellan 3 till 6 år, med en automatisk förlängning om inte uppsägning görs senast ett visst antal månader innan avtalen löper ut. Hyresnivån varierar beroende på vart i landet lokalerna ligger och indexuppräknas årligen i enlighet med konsumentprisindex (KPI). Det finns inga pågående eller bedömda tvister kopplade till hyresavtalen.

Hyreskontrakt understigande 12 månader har inte räknats med och inte heller hyreskontrakt där den underliggande tillgången uppgår till lågt värde. Se vidare nedan.

Leasingtillgångar och leasingskulder

Leasingtillgångar, nyttjanderättstillgångar

2018-12-31

Anpassning till IFRS 16 Leasingavtal per 2018-01-01	23 384
Nya nyttjanderättsavtal för lokaler	5 840
Akkumulerade avskrivningar	-5 017
Redovisat värde	24 207

Leasingskulder

2018-12-31

Anpassning till IFRS 16 Leasingavtal per 2018-01-01	23 384
Nya skulder	6 183
Amorteringar	-4 783
Redovisat värde	24 784

Kortfristiga leasingskulder

5 208

Långfristiga leasingskulder

19 576

Summa leasingskulder

24 784

Avstämning leasingskulder

2018-12-31

Åtaganden för operationella leasingavtal per 2018-12-31	29 323
Minimileaseavgifter per 2018-12-31 finansiella leasingavtal	3 363
Lättnadsregel för låga värden	-344
Brutto leasingskulder per 2018-12-31	32 342
Diskontering	-4 695
Leasingskulder per 2018-12-31	27 647
Nuvärdet av finansiella leasingskulder per 2018-12-31	-2 863
Ytterligare leasingskulder till följd av tillämpning av IFRS 16 per 2018-12-31	24 784

Koncernens noter.

Redovisning och värdering av leasingtillgångar och leasingsskulder enligt IFRS 16

Leasingtillgångar

Leasade tillgångar aktiveras vid leasingperiodens början och utgörs av den ursprungliga leasingkulden där leasingkulden värderas till nuvärdet av de leasingavgifter som inte betalats vid denna tidpunkt. Leasingavgifterna har diskonterats med en marginell låneränta om 5,2%.

Vid inledande tillämpning av IFRS 16 har koncernen beräknat nyttjanderättstillgångarnas värde vid tidpunkten för den ursprungliga övergången med alla leasingavgifter som betalats omedelbart vid eller före dagen för den inledande övergången, efter avdrag för eventuella förmåner som mottagits i samband med teckningen av leasingavtalet och inklusive alla eventuella initiala direkta utgifter. Efter inledande tillämpning görs ett nedskrivningstest för eventuell leasingrättighet som visar indikatorer på nedskrivningsbehov och en nedskrivning redovisas mot den nedskrivningstestade tillgången.

Samtliga nyttjanderätter avser så kallade "Right-of-use" tillgång enligt IFRS 16 hänförliga till hyreskontrakt för lokaler som koncernen har i Örnsköldsvik, Umeå, Stockholm och Nacka.

Leasingsskulder

Leasingsskulden beräknas vid anskaffningstillfället till nuvärdet av de fasta och rörliga leasingavgifterna som inte betalats vid denna tidpunkt. Leasingavgifterna har diskonterats med en marginell låneränta enligt ovan. Leasingavgifter för byggnader exkluderar serviceavgifter för städning och andra kostnader.

Modifieringar i leasingavtalet redovisas som ett nytt leasingavtal med ett ikraftträdande från datum för ändringen.

Ränta på leasingsskulderna har under 2018 bokförts med 1 403 TSEK och uppgått till 5,2%.

Leasing i resultaträkningen

Koncernen har inga intäkter från vidareuthyrning av nyttjanderätter eller vinster/förluster från sale and leaseback-transaktioner. Kostnaden för variabla leasingavgifter, som inte inkluderas i värderingen av leasingsskulder, uppgick till 0 TSEK för det år som slutade 31 december 2018. Det finns inga leasingavtal med restvärdegarantier eller leasingavtal som ännu inte påbörjats och koncernen är förbunden till. I leasingavtalen finns per balansdagen i kontrakten inte inskrivet något om möjlighet till förlängning och möjlighet till uppsägning. Kostnaderna för leasingavtal för vilka koncernen tillämpade det frivilliga undantaget som beskrivs i punkt 5a i IFRS 16 (leasingavtal med kontraktstid på mindre än 12 månader) uppgick till 0 TSEK för året som slutade 31 december 2018. Kostnaderna för leasingavtal för vilka koncernen tillämpade det frivilliga undantaget som beskrivs i punkt 5b i IFRS 16 (leasingavtal där den underliggande tillgången har ett lågt värde) uppgick till 344 TSEK för året som slutade 31 december 2018.

Operationell leasing för 2017

I den operationella leasingen ingick främst hyresavtal för fastigheter för vilka en väsentlig del av riskerna och fördelarna med ägandet behålls av leasegivaren. Fjölårets leasingkostnader avseende operationella leasingavtal uppgick till 6 669 TSEK. Framtida betalningsåtagande per 31 december 2017 fördelade sig enligt:

Framtida minimileaseavgifter	2017-12-31
Inom 1 år	6 289
Mellan 1-5 år	18 204
Mer än 5 år	3 428
Summa	27 921

Koncernens noter.

Finansiell leasing

Utrustning som koncernen hyr genom finansiell leasing utgörs av bilar, möbler, larmutrustning, testutrustning och datorer m m.

Inventarier	2018-12-31	2017-12-31
Anskaffningsvärde	6 410	4 171
Akkumulerade avskrivningar	-3 791	-2 667
Redovisat värde	2 619	1 504

Framtida minimileaseavgifter	2018-12-31		2017-12-31	
	Nominellt	Nuvärde	Nominellt	Nuvärde
Inom 1 år	0	0	0	0
Mellan 1-5 år	0	0	0	0
Mer än 5 år	0	0	0	0
Summa	0	0	0	0

Skuld avseende finansiella leasingavtal finns bland räntebärande skulder i koncernens balansräkning.

Not 10 Avskrivningar

	2018	2017
Balanserade utvecklingsutgifter	28 311	20 197
Programrättigheter	63	70
Inventarier	369	870
Nyttjanderättstillgångar	6 141	0
Övriga immateriella tillgångar	1 000	1 000
Summa	35 884	22 137

Not 11 Nedskrivningar

	2018	2017
Goodwill	0	1 100
Summa	0	1 100

Fjölårets nedskrivning hänförs till dotterbolaget Clavister APAC Ltd och beskrivs ytterligare under Not 2.

Not 12 Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter	2018	2017
Resultat från andel i intresseföretag	0	0
Vinst vid avyttring av intresseföretag	0	0
Ränteintäkter	86	356
Summa	86	356
Finansiella kostnader	2018	2017
Räntekostnader	21 694	5 552
Övriga finansiella kostnader	1 624	1 549
Netto valutakursförändringar	4 887	-13
Summa	28 205	7 088

Övriga finansiella kostnader avser främst kostnader i samband med lånefinansiering bestående av advokatkostnader, samt andra lånekostnader.

Koncernens noter.

Not 13 Skatter

Resultaträkning

Aktuell skattekostnad	2018	2017
Årets skattekostnad	79	103
	79	103
Uppskjuten skatt		
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-595	-1 093
Justering av uppskjuten skattefordran hänförlig till förändring av skattesatser	5 209	0
Uppskjuten skatt på underskottsavdrag	0	-16 261
	4 614	-17 354
Redovisad skatt i resultaträkningen	4 693	-17 250

Avstämning av effektiv skattesats	2018	2017
Resultat före skatt	-118 236	-83 642
Skatt enligt gällande skattesats för moderföretaget (22%)	-26 012	-18 401
Skatteeffekt av:		
Ej skattepliktiga intäkter	0	-1 905
Ej avdragsgilla kostnader	2 310	2 533
Skatt på tidigare års resultat som inte redovisats tidigare	0	13
Outnyttjat underskottsavdrag för vilken uppskjuten skattefordran inte redovisats	0	4
Ökat underskottsavdrag som inte bokförs som fordran	23 295	0
Justering av uppskjuten skatt hänförlig till förändring av skattesatser	5 210	0
Temporära skillnader	-110	506
Tidigare ej redovisat underskottsavdrag som nyttjas för att minska aktuell skattekostnad	0	0
Redovisning leasing i koncern	0	0
Redovisad skatt	4 693	-17 250
Effektiv skattesats (%)	-4,0%	20,6%

I nedanstående tabell specificeras skatteeffekten av de temporära skillnaderna:

Uppskjuten skattefordran	2018	2017
Uppskjuten skattefordran på förlustavdrag	77 292	82 502
Konvertibla skuldebrev	-521	-631
Justering av uppskjuten skattefordran hänförlig till förändring av skattesatser	0	0
Immateriella anläggningstillgångar	-1 302	-1 791
Redovisat värde*	75 469	80 080

Specifikation av förändring av uppskjuten skattefordran:

	2018	2017
Ingående redovisat värde	80 080	62 910
Förändring av temporära skillnader	110	212
Justering av uppskjuten skattefordran hänförlig till förändring av skattesatser	0	0
Effekt av rörelseförvärv	489	488
Tillkommande skattefordringar avseende underskottsavdrag	-5 210	16 470
Utgående redovisat värde uppskjuten skattefordran*	75 469	80 080

*Uppskjuten skattefordran ovan avser netto av upptagen uppskjuten skattefordran och uppskjuten skatteskuld i balansräkningen.

Koncernens noter.

Uppskjuten skattefordran/skatteskuld avseende underskottsavdrag

Styrelsen och bolagsledningen har gjort bedömningen att uppskjuten skattefordran upptas till värdet av de underskottsavdrag som förväntas kunna utnyttjas mot skattepliktiga inkomster under de kommande 5 åren. Prognoser över resultatutvecklingen i koncernen har upprättats för denna period. Underskottsavdragen har främst uppstått i dotterbolaget Clavister AB. Per 31 december 2018 uppgick dessa underskottsavdrag till 450 MSEK (371) till ett redovisat värde av 76,8 MSEK (81,9). Någon ytterligare uppskjuten skattefordran hänförlig till underskottsavdraget har inte bokförts som tillgång under 2018, trots att underskottsavdragen har ökat, då bedömningen är att de kommer kunna nyttjas först efter 2023. Uppskjuten skattefordran har istället minskats som en följd av den beslutade sänkningen av bolagsskatten i två steg 2019 och 2021. Skatteeffekten har beräknats enligt svensk skattesats och hänsyn har tagits till de beslutade sänkningarna av bolagsskatten från 22% 2018 till 21,4% från och med 2019 och till 20,6% från och med 2021.

Not 14 Resultat per aktie

Resultat per aktie före utspädning beräknas genom att det resultat som är hänförligt till moderföretagets aktieägare divideras med ett vägt genomsnittligt antal utestående stamaktier under perioden.

Resultat per aktie före utspädning	2018	2017
Årets resultat hänförligt till moderföretagets aktieägare	-122 929	-66 392
Genomsnittligt antal ordinarie utestående aktier	23 562 050	23 154 587
Resultat per aktie före utspädning	-5,22	-2,87

För beräkning av resultat per aktie efter utspädning justeras det vägda genomsnittliga antalet utestående stamaktier för utspädningseffekten av samtliga potentiella stamaktier. Moderföretaget har två kategorier av potentiella stamaktier med utspädningseffekt: konvertibla skuldebrev och aktieoptioner. De konvertibla skuldebreven antas ha blivit konverterade till stamaktier och nettovinsten justeras för att eliminera räntekostnaden minskat med skatteeffekten. För aktieoptioner görs en beräkning av det antal aktier som kunde ha köpts till verkligt värde (beräknat som årets genomsnittliga marknadspris för moderföretagets aktier), för ett belopp motsvarande det monetära värdet av de teckningsrätter som är knutna till utestående aktieoptioner. Det antal aktier som beräknas enligt ovan jämförs med det antal aktier som skulle ha utfärdats under antagande att aktieoptionerna utnyttjas.

Resultat per aktie efter utspädning	2018	2017
Årets resultat hänförligt till moderföretagets aktieägare	-122 929	-66 392
Räntekostnad för konvertibla skuldebrev (efter skatt)	357	743
Nettovinst	-122 572	-65 649
Genomsnittligt antal ordinarie utestående aktier	23 562 050	23 154 587
Justering för:		
Konvertibelt skuldebrev	204 834	204 834
Aktieoptioner	7 864 991	7 078 288
Genomsnittligt antal ordinarie utestående aktier efter utspädningseffekter	31 631 875	30 437 709
Resultat per aktie efter utspädning	-3,87	-2,16
Effekt av begränsningsregeln	-5,22	-2,87

Koncernens noter.

Not 15 Immateriella tillgångar

Anskaffningsvärde	Goodwill	Program- rättigheter	Balanserade utgifter för utvecklingsarbete	Kund- relationer	Summa
Per 1 januari 2017	58 560	1 240	162 878	5 000	227 678
Tillägg - internt upparbetade	0	0	23 603	0	23 603
Förvärv	0	0	0	0	0
Per 31 december 2017	58 560	1 240	186 481	5 000	251 281
Tillägg – internt upparbetade	0	0	39 573	0	39 573
Övergång till IFRS 16	0	0	0	0	0
Per 31 december 2018	58 560	1 240	226 054	5 000	290 854
Av- och nedskrivningar					
Per 1 januari 2017	-4 891	-1 107	-113 937	-333	-120 268
Avskrivningar	0	-70	-20 197	-1 000	-21 267
Nedskrivningar	-1 100	0	0	0	-1 100
Per 31 december 2017	-5 991	-1 177	-134 134	-1 333	-142 635
Avskrivningar	0	-63	-28 311	-1 000	-29 374
Nedskrivningar	0	0	0	0	0
Per 31 december 2018	-5 991	-1 240	-162 444	-2 333	-172 009
Redovisat värde					
Per 31 december 2018	52 569	0	63 610	2 667	118 845
Per 31 december 2017	52 569	63	52 347	3 667	108 646

Ytterligare information finns under Not 2 och rubriken "Andelar i koncernföretag".

Nedskrivningsprövning

Koncernens goodwill har ett redovisat värde på 52 569 TSEK (52 569) och har uppstått från två olika förvärv. Goodwill nedskrivningsprövas på de lägsta nivåerna där det finns separata identifierbara kassaflöden (kassagenererande enheter), vilket för koncernen utgjort prövning av Clavister Tehnology (ASIA) Ltd och PhenixID AB.

Nedskrivningsprövningen består i att bedöma om enhetens återvinningsvärde är högre än dess redovisade värde. Återvinningsvärdet har beräknats på basis av enhetens nyttjandevärde, vilket utgör nuvärdet av enhetens förväntade framtida kassaflöden utan hänsyn till eventuell framtida verksamhetsexpansion och omstrukturering. Beräkningen av nyttjandevärdet har baserats på:

- 1) Beräknad WACC (weighted average cost of capital) före skatt har varit enligt följande:
  - prövning av Clavister AB 13,4% (13,3)
  - prövning av Clavister Technology (ASIA) Ltd WACC 16,1% (16,2)
  - prövning av PhenixID 13,9% (13,3)
- 2) En prognos av kassaflöden för de närmaste 5 åren (2019 till 2023) har beräknats för Clavister AB, Clavister Technology (ASIA) Ltd och PhenixID. Prognosen baseras på tidigare erfarenheter och egna bedömningar. Den viktigaste variabeln är årlig omsättningstillväxt, och i Clavister AB har den beräknats i samband med nedskrivningsprövningen till mellan 30-40%, för Clavister Technology (ASIA) Ltd ca 8% per år och PhenixID ca 10% per år.

Koncernens noter.

3) Terminal värdet (terminal value) är upptaget med en tillväxt på 2 % efter år 2023 i genomförda nedskrivningsprövningar.

Genomförda nedskrivningsprövningar (impairment test) under året har inte resulterat i någon koncernpåverkande nedskrivning. Moderbolagets bokförda värde på aktier i dotterbolaget Clavister AB har dock skrivits ner med 98 MSEK, baserat på börsvärdet per bokslutsdatum. Moderbolagets egna kapital per årsskiftet uppgick till 441 MSEK.

Den diskonterade kassaflödesmodellen innefattar prognostisering av framtida kassaflöden från rörelsen inkluderande uppskattningar av intäktsvolym och produktionskostnader. De viktiga antaganden som driver förväntade kassaflöden under de närmaste fem åren utgörs av gjorda marknadsbedömningar för tillväxt av marknaden för cyber säkerhet, koncernens leveransförmåga dvs att lyckas möta kundens efterfrågan med den produktportfölj och planerat produkt- och utvecklingsarbete inom de affärsområden som koncernen valt att marknadsföra sig inom. Värden har skattats på dessa variabler i huvudsak. En höjning av diskonteringsfaktorn med 1% skulle inte heller leda till något nedskrivningsbehov, övriga parametrar lika.

Not 16 Materiella anläggningstillgångar

Inventarier	2018-12-31	2017-12-31
Ingående anskaffningsvärde	6 880	5 482
Årets anskaffning	0	1 546
Omklassificeringar till nyttjanderättstillgångar pga IFRS 16	-4 171	0
Försäljningar/ utrangeringar	-206	-114
Omräkningsdifferens	29	-34
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 532	6 880
Ingående avskrivningar	-5 246	-4 518
Försäljningar och utrangeringar	206	114
Omklassificeringar till nyttjanderättstillgångar pga IFRS 16	2 667	0
Årets avskrivningar	-27	-869
Omräkningseffekter	-15	27
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 415	-5 246
Redovisat värde	117	1 634

Nyttjanderättstillgångar	2018-12-31	2017-12-31
Ingående anskaffningsvärde	0	0
Årets anskaffning	2 239	0
Övergång till IFRS 16	29 225	0
Omklassificeringar från inventarier pga IFRS 16	4 171	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	35 635	0
Ingående avskrivningar	0	0
Omklassificeringar från inventarier pga IFRS 16	-2 667	0
Årets avskrivningar	-6 141	0
Omräkningseffekter	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-8 808	0
Redovisat värde	26 827	0

Koncernens noter

Not 17 Finansiella instrument

Värdering av finansiella tillgångar och skulder per den 31 december 2018

Finansiella tillgångar	Tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	Skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Andra långfristiga fordringar	31 334	0	31 334	31 334
Kundfordringar	25 262	0	25 262	25 262
Övriga kortfristiga fordringar	2 254	0	2 254	2 254
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	16 681	0	16 681	16 681
Likvida medel	82 176	0	82 176	82 176
	157 708	0	157 708	157 708
Finansiella skulder				
Konvertibla skuldebrev	0	8 011	8 011	8 011
Skulder till kreditinstitut	0	202 632	202 632	202 632
Räntebärande skulder	0	27 647	27 647	27 647
Leverantörsskulder	0	9 647	9 647	9 647
Övriga kortfristiga skulder	0	5 898	5 898	5 898
Upplupna kostnader	0	63 916	63 916	63 916
	0	317 751	317 751	317 751

Värdering av finansiella tillgångar och skulder per den 31 december 2017

Finansiella tillgångar	Lånefordringar och kundfordringar	Andra finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Andra långfristiga fordringar	41 409	0	41 409	41 409
Kundfordringar	15 622	0	15 622	15 622
Övriga kortfristiga fordringar	2 682	0	2 682	2 682
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	15 698	0	15 698	15 698
Likvida medel	26 492	0	26 492	26 492
	101 904	0	101 904	101 904
Finansiella skulder				
Konvertibla skuldebrev	0	7 512	7 512	7 512
Övriga långfristiga skulder	0	47 647	47 647	47 647
Räntebärande skulder	0	1 286	1 286	1 286
Leverantörsskulder	0	6 740	6 740	6 740
Övriga kortfristiga skulder	0	5 782	5 782	5 782
Upplupna kostnader	0	19 366	19 366	19 366
	0	88 332	88 332	88 332

Koncernens noter.

Not 18 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2018-12-31	2017-12-31
Förutbetalda lokalhyror	1 829	1 530
Förutbetalda leasingavgifter	310	52
Förutbetalda försäkringspremier	153	170
Förutbetalda kostnader avseende finansiering	3 170	1 542
Beräknad kostnad avseende optioner till långgivare	10 536	12 224
Övriga poster	683	179
Redovisat värde	16 681	15 698

Not 19 Likvida medel

	2018-12-31	2017-12-31
Kassa och bank	82 176	26 492
Redovisat värde	82 176	26 492

Not 20 Koncernföretag

Moderföretaget, Clavister Holding ABs, innehav i direkta och indirekta dotterföretag som omfattas av koncernredovisningen framgår av nedanstående tabell.

Företag	Typ av verksamhet	Andel 2018	Andel 2017
Clavister Holding AB	Moderbolag, förvaltning aktier	Moderföretag	Moderföretag
Clavister AB	Utvecklings- o försäljningsbolag	100%	100%
Clavister GmbH	Försäljningsbolag	100%	100%
Clavister APAC Ltd	Holdingsbolag	100%	100%
Clavister Technology (ASIA) Ltd	Försäljningsbolag	100%	100%
PhenixID AB	Utvecklings- o försäljningsbolag	100%	100%
PhenixID UG	Försäljningsbolag	100%	100%

Clavister GmbH bildades i april 2018, det är ett dotterbolag till Clavister AB. Etableringen är ett led i Clavisters tillväxtstrategi och innebär ett ökat fokus på den viktiga DACH-regionen (Tyskland, Österrike och Schweiz).

Det finns begränsningar för koncernens förmåga att få åtkomst till de aktiverade utgifterna avseende utveckling som dotterbolagen Clavister AB och PhenixID AB placerat i en bunden fond för utveckling, beloppet uppgår till 52 337 TSEK per 31/12 2018. Fonden kommer att lösas upp i samma takt som företaget gör avskrivningar, nedskrivningar eller avyttrar tillgången. För de aktiverade utvecklingskostnaderna påbörjas avskrivningar under innevarande år. Utvecklingskostnaderna skrivs av under 3-5 år.

Koncernens noter.

Not 21 Eget kapital

Aktiekapital

Per den 31 december 2018 omfattade det registrerade aktiekapitalet 23 562 050 aktier (23 562 050) med ett kvotvärde på 0,10 kr (0,10). Innehavare av aktier är berättigade till utdelning som fastställs efter hand och aktieinnehavet berättigar till rösträtt vid stämman med en röst per aktie. Alla aktier har samma rätt till Clavisters kvarvarande nettotillgångar. Samtliga aktier är fullt betalda och inga aktier är reserverade för överlåtelse.

I samband med förvärvet av PhenixID övertogs en kapitalförsäkring med 330.000 st aktier i Clavister Holding AB till ett värde per 2017-12-31 på 7,9 MSEK. Detta värde har inte tagits upp som en tillgång utan tas upp som en avdragspost i eget kapital i koncernen. Dessa aktier såldes i sin helhet under 2018 till ett värde om 4,5 MSEK.

Övrigt tillskjutet kapital

Övrigt tillskjutet kapital utgörs av kapital tillskjutet av Clavisters ägare.

Reserver

Reserver består i sin helhet av valutakursdifferenser vid omräkning av utländska verksamheter.

Not 22 Långfristiga skulder

Inga av koncernens långfristiga skulder förfaller senare än fem år efter balansdagen.

I september 2017 erhöll moderbolaget ett lån på 3 års löptid uppgående till 50 MSEK. Lånet har fast ränta. Överenskommelsen kring detta lån omfattar även emission av teckningsoptioner till långgivaren, teckningsoptionerna utges vederlagsfritt med en teckningskurs på 20 kr. Antal teckningsoptioner uppgår till 4 349 311 st (4 312 608 st) och varje teckningsoption berättigar till teckning av en aktie i bolaget.

I februari 2018 erhöll dotterbolaget Clavister AB ett lån från EIB om 10 MEUR, ytterligare ett lån erhöles i november 2018 om 5 MEUR från samma långgivare. Dessa lån löper på 5 år och med fast ränta. Även dessa lån är kopplade till vederlagsfria optioner, teckningskursen för dessa är 0,10 kronor. Antal teckningsoptioner uppgår till 1 770 079 st och varje teckningsoption berättigar till teckning av en aktie i bolaget.

Not 23 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2018-12-31	2017-12-31
Upplupna löner och semesterlöner	10 265	7 572
Upplupna sociala avgifter	5 395	4 764
Upplupna räntor	8 523	678
Upplupna underhållskostnader	140	1 620
Upplupna provisioner	495	724
Upplupna royaltykostnader	1 353	1 653
Upplupna konsultkostnader	297	289
Uppl licensintäkter från 2017 pga IFRS 15	34 116	0
Upplupet styrelsearvode	366	637
Upplupet revisionsarvode	530	480
Upplupen kostnad för marknads-kostnader	1 516	408
Övriga poster	920	541
Redovisat värde	63 916	19 366

Koncernens noter.

Not 24 Kassaflödesanalys

Justeringar för poster som inte ingår i kassaflöde	2018	2017
Avskrivningar	35 884	22 137
Realisationsvinst	856	0
Nedskrivningar	0	1 100
Orealiserade kursdifferenser	18	0
Beräknad ränta på konvertibellån	499	953
Redovisat värde	37 257	24 190

Not 25 Ställda säkerheter

	2018-12-31	2017-12-31
Företagsinteckningar	50 000	50 000
Pantsatta aktier i dotterbolag	66 611	76 825
Likvida medel	853	11 457
Summa	117 465	138 282

Not 26 Eventualförpliktelser

	2018-12-31	2017-12-31
Inga eventualförpliktelser	0	0
Summa	0	0

Not 27 Rörelseförvärv

Förvärv 2018

I april 2018 nybildades Clavister GmbH. Det är Clavister AB som är 100% ägare till Clavister GmbH. Köpeskillingen består av aktiekapitalet som uppgår till 288 TSEK.

Förvärv 2017

Inga rörelseförvärv under 2017.

Not 28 Transaktioner med närstående

Dotterbolag	Försäljning av varor/ tjänster	Inköp av varor/ tjänster	Övrigt	Fordran på balansdagen	Skuld på balansdagen
2018	6 679	6 679	0	0	23 319
2017	7 629	7 629	0	19 845	0

Bolagen inom koncernen har få transaktioner mellan varandra.

Transaktioner med styrelsen, förutom beslutat styrelsearvode, omfattar konsultarvode och lön, angående ersättning som lön se Not 7. Fd styrelseledamot Jan Ramkvist har via bolag fakturerat koncernen (under sin tid som styrelseledamot) 587 TSEK (1 349) under året för utförda advokatarvoden. Styrelseordföranden Viktor Kovacs har via bolag fakturerat koncernen 2.048 TSEK (740) för utförda konsulttjänster avseende utveckling av bolagets processer och strukturer inom framförallt försäljning. Styrelseledamot Jan Frykhammar har via bolag fakturerat koncernen 136 TSEK (0). Dessa arvoden bedöms vara marknadsmässiga.

För information om ersättningar till ledande befattningshavare se not 7 Anställda och personalkostnader.

Koncernens noter

Not 29 Finansiella risker

Koncernen utsätts genom sin verksamhet för olika slags finansiella risker; kreditrisk, marknadsrisker och likviditetsrisk. Koncernens övergripande riskhantering fokuserar på oförutsägbarheten på de finansiella marknaderna och eftersträvar att minimera potentiella ogynnsamma effekter på koncernens finansiella resultat.

Kreditrisk

Kreditrisk är risken att koncernens motpart i ett finansiellt instrument inte kan fullgöra sin skyldighet och därigenom förorsaka koncernen en finansiell förlust. Koncernen har en begränsad koncentration av kreditrisker.

Kreditrisk i kundfordringar

Största andelen av omsättningen sker i dotterbolaget Clavister AB där riktlinjer finns för att säkra att försäljning av produkter och tjänster sker till kunder med godkänd kreditbakgrund. Kreditutvärderingen valueras av extern aktör utifrån bedömd försäljning eller kreditlimit och sker inom ramen för tecknat ramavtal. Om kunden godkänns av factoringbolaget köps fakturan och likvid motsvarande 90% av fakturans värde utbetalas till Clavister AB i den valuta som fakturan är fakturerad i. Kreditlimit kan dras in av leverantören om kundfakturan förfallit längre tid än 30 dagar. En kreditförsäkring är kopplad till kundfakturan via bolagets factoringavtal. Factoringavtalet gör koncernen skadeslös till 90% vid en eventuell konkurs (utebliven betalning). När kunden betalt factoringbolaget utbetalas de återstående 10%. Kundens betalningsvillkor varierar mellan förskottsbetalning, 30 och 60 dagar beroende på kreditbakgrund. För dotterbolaget PhenixID, där cirka 90% av försäljningen sker till nordiska kunder och till återstående del till norra Europa, är kreditrisken att beteckna som mycket låg eftersom kunderna är stabla och återkommande och relationen har pågått under lång tid. Kreditförlusterna uppgår till 497 TSEK (14). Den största delen av årets befarade kreditförlust avser en innehållen skatt från en kund i Tunisien på 444 TSEK, möjlighet finns där att under kommande år avräkna mot bolagsskatt, men vi har beslutat att vara försiktiga och göra ett avdrag för detta som en kreditförlust.

Åldersanalysen för ej nedskrivna fordringar på balansdagen anges nedan.

	2018-12-31	2017-12-31
Ej förfallna kundfordringar	23 483	14 232
Förfallna kundfordringar 1-30 dagar	986	885
Förfallna kundfordringar 31-90 dagar	578	219
Förfallna kundfordringar >90 dagar	215	286
Redovisat värde	25 262	15 622

Reservering har under året gjorts på osäkra fordringar. Dessa reserveringar har gjorts efter individuell prövning av osäkra kundfordringar.

Reservering kundfordringar	2018-12-31	2017-12-31
Ingående redovisat värde	336	289
Återföring av tidigare gjorda reserveringar	31	0
Justering pga valutaförändring	-29	7
Årets reserveringar	528	40
Utgående redovisat värde	866	336

Kreditkvaliteten på fordringar som inte är förfallna eller nedskrivna bedöms vara god.

Kreditrisk på grund av förskottsbetalningar leverantörer

Dotterbolaget Clavister AB förskottsbetalar leverantörer för inköp av hårdvara, sk. appliances. Leverantörerna är asiatiska (Taiwan) och svenska och betalning sker i USD och i SEK. Förskottbetalning kan ske i fall där leverantörsrelationen är relativt ny och vid större beställningar. Övriga bolag inom koncernen utför inga förskottsbetalningar.

Koncernens noter.

Marknadsrisker

Marknadsrisk är att risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriser. Marknadsrisker indelas av IFRS i tre typer, valutarisk, ränterisk och andra prISRISKER. De marknadsrisker som påverkar koncernen utgörs främst av valutrisker.

Valutarisk

Valutarisk är risken för att verkligt värde eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändring i utländska valutakurser. Den främsta exponeringen härrör från koncernens försäljning och av produktinköp och royaltybetalningar i utländska valutor. Denna exponering benämns transaktionsexponering. Valutarisker återfinns också i omräkningen av utländska verksamheters tillgångar och skulder till moderföretagets funktionella valuta SEK, så kallad omräkningsexponering. Omräkningsexponering uppstår genom bolagets dotterbolag Clavister GmbH, Clavister APAC, Clavister Technology (ASIA) och PhenixID UG då omräkning av tillgångarna och skulderna sker från USD, CNY (kinesiska yuan) och EUR till SEK.

Transaktionsexponering

För de svenska bolagen i koncernen uppstår risk då betalning för gjord försäljning sker i utländsk valuta såsom USD och EUR. Personalkostnader uppgår i huvudsak i svensk valuta. Koncernens finansiella transaktionsexponering begränsas dock av att försäljningen sker i valutorna SEK, USD och EUR, reglerat i avtal mot kunderna. Beträffande import av produkter sker de i huvudsak i USD vilka kan nettas mot bolagets inbetalningsflöde/kundinbetalningar i USD. Koncernens övergripande målsättning för finansiella risker är att minimera dem genom att netta in- och utbetalningsflödena.

För Clavister Technology (ASIA) Ltd sker den absoluta delen av både försäljning och inköp av produkter i Kina i CNY, varmed transaktionsexponeringen kan anses vara begränsad. Valutarisk relaterad till förändringar i förväntade och kontrakterade betalningsflöden bedöms påverka koncernen.

Valutaexponering (%)	2018		2017	
	Rörelse-intäkter	Rörelse-kostnader	Rörelse-intäkter	Rörelse-kostnader
SEK	49%	76%	40%	75%
EUR	38%	12%	36%	10%
USD	8%	9%	15%	10%
CNY	5%	3%	9%	5%

EUR	Förändring i EUR kurs	Effekt på resultat före skatt
2018 (vs 2017)	4,3%	786
2017 (vs 2016)	2,4%	473

USD	Förändring i USD kurs	Effekt på resultat före skatt
2018 (vs 2017)	9,0%	-755
2017 (vs 2016)	-9,9%	384

CNY	Förändring i CNY kurs	Effekt på resultat före skatt
2018 (vs 2017)	3,4%	-68
2017 (vs 2016)	-4,2%	4

Koncernens noter.

Ränterisk

“Ränterisk är risken för att verkligt värde eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadsräntor. En betydande faktor som påverkar ränterisken är räntebindningstiden.

Det konvertibla förlagslånet på 10 MSEK förfaller 2022-03-31. Bedömningen är att det endast finns en begränsad ränterisk, och likt som under föregående år har året inte resulterat i några räntebetalningar eftersom riksbanksräntan kopplad till STIBOR 90 fn är negativ.

Koncernen är inte utsatt för ränterisk avseende koncernens lån om totalt 48 503 TSEK eftersom räntan är reglerad (fast) till lånets förfall 2020-09-27 samt lånen om totalt 154 130 TSEK till förfall 2023-01-31.

Givet räntebärande skulder per balansdagen får en ränteuppgång på 2 procentenheter på balansdagen en påverkan på räntenettet för helåret före skatt på 200 TSEK.

I nedan tabell specificeras villkoren och återbetalningstidpunkterna för respektive räntebärande skuld:

	Valuta	Förfall	Ränta	Redovisat värde 2018-12-31	Redovisat värde 2017-12-31
Konvertibelt skuldebrev	SEK	31/3-22	Rörlig	8 011	7 512
Skuld till extern finansär	SEK	27/9-20	Fast	48 503	48 933
Skuld till extern finansär	EUR	31/1-23	Fast	102 753	0
Skuld till extern finansär	EUR	31/1-23	Fast	51 377	0
Summa				210 643	56 445

Prisrisk

Bolagets inköp av produkter utgör en mindre del av den verkliga produktkostnaden. Utvecklingskostnaden för mjukvaran bestående av personalkostnader (som även aktiveras enligt kraven i IAS38) är den absolut dominerande. Prislistor mot kund uppdateras där kunden varslas tre månader i förväg. Därmed kan både ökade priser och valutaförändringar påverka produktinköpskostnaden och royaltykostnader. Kostnaden för royalty betalas i EURO.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för att koncernen får svårigheter att fullgöra sina förpliktelser som sammanhänger med finansiella skulder. Bolagets tidigare lån i EUR kopplat till extern finansär har reglerats i sin helhet under 2018. För det nya konvertibellånet som togs under 2017 är konverteringskursen enligt avtal satt till 48,82 SEK per aktie att jämföra mot Clavister Holding ABs slutkurs per 2018-12-31 på 23,90 SEK, konvertibellånet förfaller först år 2022. Lånet på 48,5 MSEK förfaller år 2020, där finns dock en överenskommelse kring kvittning av amortering och räntor mot emission av aktier, det kommer därför inte att påverka likviditeten.

Koncernens kontraktsenliga och odiskonterade räntebetalningar och återbetalningar av finansiella skulder framgår av tabellen nedan. Belopp i utländsk valuta har omräknats till SEK med balansdagskurs. Finansiella instrument med rörlig ränta har beräknats med den ränta som förelåg på balansdagen. Skulder har inkluderats i den period när återbetalning tidigast kan krävas.

Koncernens noter.

Löptidsanalys	2018-12-31			Totalt
	<1 år	1-5 år	>5 år	
Räntebärande skulder	0	269 322	0	269 322
Skulder till leasingföretag enligt IFRS 16	6 144	25 999	0	32 143
Leverantörsskulder	9 647	0	0	9 647
Övriga kortfristiga skulder	69 814	0	0	69 814
	85 605	295 321	0	380 926

Löptidsanalys	2017-12-31			Totalt
	<1 år	1-5 år	>5 år	
Räntebärande skulder	0	63 293	0	63 293
Skulder till leasingföretag övriga (finansiella leasingavtal)	429	853	0	1 282
Leverantörsskulder	6 740	0	0	6 740
Övriga kortfristiga skulder	27 407	0	0	27 407
	34 576	64 146	0	98 722

Refinansieringsrisk

Refinansieringsrisk är risken att likvida medel inte finns tillgängliga och att finansiering bara delvis eller inte alls kan erhållas, alternativt till en förhöjd kostnad.

Om koncernen inte skulle kunna erhålla, alternativt endast erhålla en finansiering till oförmånliga villkor, skulle det kunna ha en väsentlig negativ inverkan på företagets verksamhet, resultat och finansiella ställning.

Koncernens refinansieringsrisk kan vara upptagande av lån, konvertibellån eller via emittering av nya aktier som har beslutats av stämman.

För att begränsa refinansieringsrisken har koncernen flera finansieringskällor och försöker även att sprida ut förfallodagarna på lånen. För ett av lånen som koncernen tecknat, skall återbetalning ske genom nyemission av aktier genom finansiärens tecknande av optioner i samband med utbetalning av lånet, därmed kommer inte likviditeten att påverkas i detta fall.

Koncernen arbetar kontinuerligt med att säkerställa möjligheten att ta upp nya lån vid behov, samt med att omförhandla befintliga lån och avtal.

Likviditet säkras dels genom upptagande av räntebärande skulder och dels genom teckningsoptioner och nyemissioner av aktier. Under året har ingen förändring skett i koncernens kapitalhantering. Externa kapitalkrav är ställda mot koncernen gällande skuldsättningsnivå och eventuellt ny upptagning av lån.

Not 30 Händelser efter räkenskapsårets utgång

Ingenting att rapportera.

Moderföretagets resultaträkning

TSEK	Not	2018	2017
Nettoomsättning	3	500	6 000
Övriga externa kostnader	4,5	-10 408	-4 871
Personalkostnader	6	-8 601	-3 537
Rörelseresultat		-18 508	-2 407
Resultat från andelar i koncernföretag	9	-98 000	0
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	7	0	346
Räntekostnader och liknande resultatposter	7	-8 136	-3 022
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		-124 645	-5 083
Skatt på årets resultat	8	93	378
Årets resultat		-124 552	-4 705
Moderföretagets rapport över totalresultat			
TSEK	Not	2018	2017
Årets resultat		-124 552	-4 705
Övrigt totalresultat		0	0
Summa totalresultat för året		-124 552	-4 705

Moderföretagets balansräkning

TSEK	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	9	513 295	578 217
Fordringar hos koncernföretag	10	0	19 845
Långfristiga fordringar	11	3 815	8 255
Uppskjuten skattefordran	8	361	268
Summa anläggningstillgångar		517 471	606 585
Omsättningstillgångar			
Övriga fordringar	12	3 776	38
Förutbetalda kostnader o upplupna intäkter	13	5 174	4 879
Likvida medel	14	987	11 471
Summa omsättningstillgångar		9 937	16 388
SUMMA TILLGÅNGAR		527 408	622 973
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital	15	2 356	2 356
		2 356	2 356
<i>Fritt eget kapital</i>			
Överkursfond		510 533	510 413
Balanserat resultat		53 059	57 139
Årets resultat		-124 552	-4 705
		439 040	562 847
Summa eget kapital		441 396	565 203
Skulder			
<i>Långfristiga skulder</i>			
Skulder till kreditinstitut	16	48 503	47 647
Konvertibla skuldebrev	16	8 011	7 512
Skulder hos koncernföretag	10	23 319	0
Uppskjuten skatteskuld	8	0	0
Summa långfristiga skulder		79 832	55 159
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		379	730
Aktuell skatteskuld	8	27	2
Övriga skulder	17	662	115
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	18	5 112	1 765
Summa kortfristiga skulder		6 179	2 611
Summa skulder		86 012	57 770
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		527 408	622 973

Moderföretagets rapport över förändringar i eget kapital

TSEK	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		Totalt eget kapital
	Aktiekapital	Överkursfond	Balanserat resultat	Årets resultat	
Ingående eget kapital 2017-01-01	2 275	499 900	381	-525	502 031
Omföring resultat föregående år	0	0	-525	525	0
Årets resultat	0	0	0	-4 705	-4 705
Årets övrigt totalresultat	0	0	0	0	0
Årets totalresultat	0	0	0	-4 705	-4 705
Pågående nyemission	0	-4 478	0	0	-4 478
Eget kapital andel konvertibel	0	0	2 870	0	2 870
Inbetalning avseende teckningsoptioner	0	940	0	0	940
Aktierelaterade ersättningar	0	0	54 413	0	54 413
Nyemission	81	14 397	0	0	14 478
Emissionskostnader	0	-346	0	0	-346
Summa transaktioner med ägare	81	10 513	57 283	0	67 877
Utgående eget kapital 2017-12-31	2 356	510 413	57 139	-4 705	565 203
Ingående eget kapital 2018-01-01	2 356	510 413	57 139	-4 705	565 203
Omföring resultat föregående år	0	0	-4 705	4 705	0
Årets resultat	0	0	0	-124 552	-124 552
Årets övrigt totalresultat	0	0	0	0	0
Årets totalresultat	0	0	0	-124 552	-124 552
Inbetalning avseende teckningsoptioner	0	121	0	0	121
Aktierelaterade ersättningar	0	0	625	0	625
Summa transaktioner med ägare	0	121	625	0	746
Utgående eget kapital 2018-12-31	2 356	510 533	53 059	-124 552	441 397

Moderföretagets rapport över kassaflöden

TSEK	Not	2018	2017
Kassaflöde från den löpande verksamheten			
Resultat före skatt		-124 645	-5 083
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	19	99 355	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		-25 290	-5 083
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändringar av rörelsefordringar		-4 032	-4 526
Förändringar av rörelseskulder		3 566	-2 921
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-25 756	-12 530
Investeringsverksamheten			
Investeringar i aktier dotterföretag	9	-33 078	-130 262
Investering i övriga finansiella anläggningstillgångar		4 440	-8 255
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-28 638	-138 517
Finansieringsverksamheten			
Ökning lån		0	47 647
Minskning/ökning konvertibla lån		0	-1 916
Emissionskostnader		0	-346
Tillskott pga aktierelaterade ersättningar		625	54 413
Nyemission		121	13 810
Minskning av fordran på dotterbolag		43 163	0
Ökning av fordran på dotterbolag		0	-11 589
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		43 909	102 019
Årets kassaflöde		-10 485	-49 028
Likvida medel vid årets början		11 472	60 500
Likvida medel vid årets utgång		987	11 472

Moderföretagets noter

Not 1 Moderföretagets redovisningsprinciper

Moderföretaget har upprättat sin årsredovisning enligt årsredovisningslagen (1995:1554) och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2 "Redovisning för juridisk person.

Skillnaderna mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper framgår nedan. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderföretaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderföretagets finansiella rapporter, om inte annat anges.

Dotterföretag

Andelar i dotterföretag redovisas i moderföretaget enligt anskaffningsvärdemetoden minskat med eventuella nedskrivningar.

Finansiella instrument

Med anledning av sambandet mellan redovisning och beskattning, tillämpas inte reglerna om finansiella instrument enligt IFRS 16 i moderföretaget som juridisk person, utan moderföretaget tillämpar i enlighet med ÅRL anskaffningsvärdemetoden. I moderföretaget värderas därmed finansiella anläggningstillgångar till anskaffningsvärde minus eventuell nedskrivning och finansiella omsättningstillgångar enligt lägsta värdets princip.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Koncernbidrag förs över resultaträkningen som en bokslutsdisposition. Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren, i den mån nedskrivning ej erfordras.

Not 2 Väsentliga uppskattningar och bedömningar

Moderföretaget har vid upprättandet av de finansiella rapporterna gjort antaganden av väsentlig karaktär avseende samtliga dotterföretags framtida resultat och förmåga att generera avkastning. Då moderföretaget i all väsentlighet enbart innehar andelar i dotterföretag påverkas de även av väsentliga uppskattningar och bedömningar som görs i koncernföretagen. För information om koncernens väsentliga uppskattningar och bedömningar se koncernens not 2.

Not 3 Nettoomsättningens fördelning

Moderföretagets nettoomsättning består i sin helhet av fakturering mellan moderbolag och Clavister AB avseende management fee, all omsättning har skett inom Sverige.

Not 4 Övriga externa kostnader

Övriga externa kostnader består i huvudsak av kostnader för styrelsearvode 1.529 TSEK (1.219), advokatkostnader med 2.436 TSEK (1.413), kostnad för skadestånd till Nasdaq 1.512 TSEK (0), kostnader avseende inhyrd konsult i samband med finansiering 1.807 TSEK (740), samt kostnad till Certified Advisor med 168 TSEK (197).

Not 5 Arvode till revisorer

En mindre del av arvode till revisor redovisas i moderbolaget, 254 TSEK (86), resterande del redovisas hos dotterbolagen Clavister AB och PhenixID AB, finns specificerat i not 5 för koncernen.

Not 6 Anställda och personalkostnader

För löner och ersättningar till anställda och ledande befattningshavare samt information om antal anställda, se not 7 för koncernen.

Moderföretagets noter

Not 7 Finansiella intäkter och kostnader

Ränteintäkter och liknande resultatposter	2018	2017
Resultat vid ej inlösta teckningsoptioner	0	346
Ränteintäkter	0	0
Summa	0	346

Räntekostnader och liknande resultatposter	2018	2017
Övriga finansiella kostnader	-897	-214
Räntekostnader	-7 239	-2 807
Summa	-8 136	-3 022

Not 8 Skatter

Resultaträkning

Aktuell skattekostnad	2018	2017
Årets skattekostnad	0	-15
Förändring av uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag	-17	0
	-17	-15

Uppskjuten skatt		
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	110	-507
Uppskjuten skatt på underskottsavdrag	0	899
	110	393

Redovisad skatt i resultaträkningen	93	378
--	-----------	------------

Uppskjuten skatt redovisad i övrigt totalresultat under året

	0	0
--	---	---

Redovisad skatt i övrigt totalresultat	0	0
---	----------	----------

Avstämning av effektiv skattesats	2018	2017
Resultat före skatt	-124 645	-5 083
Skatt enligt gällande skattesats för moderföretaget (22%)	27 422	1 118
Skatteeffekt av:		
Ej avdragsgilla kostnader	-2 425	-219
Skatt på tidigare års resultat som inte redovisats tidigare	0	-15
Temporära skillnader	110	-506
Justering av uppskjuten skatt hänförlig till förändring av skattesatser	-17	0
Ökat underskottsavdrag som inte bokförs som fordran	-24 997	0
Redovisad skatt	93	378
Effektiv skattesats (%)	-21,4%	-21,4%

Moderföretagets noter

I nedanstående tabell specificeras skatteeffekten av de temporära skillnaderna:

Uppskjuten skattefordran/skatteskuld	2018	2017
Konvertibla skuldebrev	-521	-631
Övrigt	882	899
Redovisat värde	361	268

Specifikation av förändring av uppskjuten skatteskuld:

	2018	2017
Ingående redovisat värde	268	-126
Förändring av temporära skillnader	110	126
Tillkommande skattefordringar avseende underskottsavdrag	-17	268
Utgående redovisat värde uppskjuten skattefordran/skatteskuld	361	268

Not 9 Andelar i koncernföretag

	2018-12-31	2017-12-31
Ingående anskaffningsvärde	578 217	447 955
Årets anskaffningar	0	40 262
Årets lämnade aktieägartillskott	33 078	90 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	611 295	578 217
Årets nedskrivning	-98 000	0
Utgående redovisat värde	513 295	578 217

Ytterligare information finns under Not 2 (KC) och rubriken "Andelar i koncernföretag".
Nedskrivningsprövning har gjorts i Clavister AB. Se vidare Not 15 (KC)

Företag och Org. Nr	Säte	Kapital- andel	Eget kapital 2018-12-31	Resultat 2018	Bokfört värde 2018-12-31	Bokfört värde 2017-12-31
Clavister AB (556546-1877)	Örnsköldsvik	100%	79 651	-92 487	427 795	492 717
PhenixID AB (556987-6310)	Stockholm	100%	4 200	-3 584	85 500	85 500

Moderföretagets noter

Not 10 Fordringar/skulder hos koncernföretag

	Motpart	2018-12-31	2017-12-31
Ingående anskaffningsvärde	Clavister AB	19 845	8 254
Tillkommande fordringar	Clavister AB	0	11 590
Avgående fordringar	Clavister AB	-37 181	0
Utgående skuld/fodran Clavister AB		-17 336	19 845

	Motpart	2018-12-31	2017-12-31
Ingående anskaffningsvärde	PhenixID AB	0	0
Tillkommande skulder	PhenixID AB	-5 983	0
Avgående skulder	PhenixID AB	0	0
Utgående skuld/fodran PhenixID AB		-5 983	0

Utgående skuld/fodran koncernföretag		-23 319	19 845
---	--	----------------	---------------

Not 11 Långfristiga fordringar

	2018-12-31	2017-12-31
Periodiserad kostnad avseende optioner till långgivare	3 815	8 255
Redovisat värde	3 815	8 255

Not 12 Övriga fordringar

	2018-12-31	2017-12-31
Skattefordran	1	23
Momsfordran	3 775	15
Redovisat värde	3 776	38

Not 13 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2018-12-31	2017-12-31
Certified Advisor	44	0
Konsultkostnader för rapport	105	60
Försäkringspremie	99	99
Periodiserad kostnad avseende optioner till långgivare	4 925	4 720
Redovisat värde	5 174	4 879

Not 14 Likvida medel

	2018-12-31	2017-12-31
Kassa och bank	987	11 471
Redovisat värde	987	11 471

Moderföretagets noter

Not 15 Eget kapital

Per den 31 december 2018 består aktiekapitalet av 23 562 050 (23 562 050) st aktier med ett kvotvärde om 0,10 kr (0,10). Se även upplysningar i koncernens not 21 Eget kapital.

Aktieägarna har lämnat ovillkorat aktieägartillskott som uppgår till 318 077 833 kr (285 000 000 kr).

Not 16 Långfristiga skulder

Inga av moderföretagets långfristiga skulder förfaller senare än fem år efter balansdagen.

Ytterligare information kring förfallotidpunkter för lånet och det konvertibla skuldbrevet finns under Not 29 för koncernen.

Not 17 Övriga skulder

	2018-12-31	2017-12-31
Personalens källskatt	189	27
Upplupen löneskatt	158	86
Momsskulder	314	0
Övriga skulder	2	2
Redovisat värde	662	115

Not 18 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2018-12-31	2017-12-31
Upplupna löner och semesterlöner	1 373	56
Upplupna sociala avgifter	517	40
Upplupna räntor	2 601	678
Upplupet styrelsearvode	366	637
Upplupet konsultarvode	100	0
Upplupet arvode Remium	0	0
Advokatarvode	156	354
Redovisat värde	5 112	1765

Not 19 Kassaflödesanalys

Justeringar för poster som inte ingår i kassaflöde	2018	2017
Nedskrivningar	98 000	0
Beräknad ränta på konvertibellån	1 355	0
Redovisat värde	99 355	0

Not 20 Ställda säkerheter

	2018-12-31	2017-12-31
Pantsatta aktier i koncernföretag	85 500	85 500
Pantsatt fordran på koncernföretag	0	19 845
Likvida medel	987	11 457
Företagsinteckning	50 000	50 000
Summa	136 487	166 802

Moderföretagets noter

Not 21 Eventualförpliktelser

	2018-12-31	2017-12-31
Inga eventualförpliktelser	0	0
Summa	0	0

Not 22 Transaktioner med närstående

<i>Transaktioner med dotterföretag</i>	Motpart	2018	2017
Försäljning av tjänster	Clavister AB	500	6 000
Inköp av varor / tjänster	Clavister AB	0	0
Lämnat koncernbidrag	Clavister AB	0	0
Förändring avräkningskonto	Clavister AB	-37 181	11 590
Fordran på balansdagen	Clavister AB	0	19 845
Skuld på balansdagen	Clavister AB	-17 336	0
Förändring avräkningskonto	PhenixID AB	-5 983	0
Skuld på balansdagen	PhenixID AB	-5 983	0

För information om ersättningar till ledande befattningshavare se koncernens not 7 Anställda och personalkostnader.

Not 23 Förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande i moderbolaget står följande medel (kronor)

Överkursfond	510 533 470
Balanserat resultat	53 058 530
Årets resultat	-124 552 355
	439 039 645

Styrelsen föreslår att hela överkursfonden 510 533 470 kr omförs till balanserat resultat. I ny räkning överförs 439 039 645 kr.

Styrelsens underskrifter

Örnsköldsvik den 23 april 2019

Koncernredovisningen och årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 23 april 2019. Styrelsen och VD försäkrar härmed att koncernredovisningen respektive årsredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards, IFRS, sådana de antagits av EU, respektive god redovisningssed och ger en rättvisande bild av koncernens och moderbolagets ställning och resultat, samt att förvaltningsberättelsen för koncernen och moderbolaget ger en rättvisande översikt över utvecklingen av koncernens och moderbolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Viktor Kovács
Styrelseordförande

Jan Frykhammar
Styrelseledamot

Annika Andersson
Styrelseledamot

Staffan Dahlström
Styrelseledamot

Bo Askvik
Styrelseledamot

John Vestberg
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats 2019-04-23

Ernst & Young AB

Rikard Grundin
Auktoriserad revisor

CLAVISTER®

CONNECT • PROTECT

Sjögatan 6 J
SE-891 60, Örnsköldsvik
Sweden

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Clavister Holding AB, org.nr 556917-6612

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Clavister Holding AB för år 2018. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 9-69 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Väsentliga osäkerhetsfaktorer avseende antagande om fortsatt drift

Vi vill fästa uppmärksamheten på informationen som lämnas i förvaltningsberättelsen, av vilken det framgår att bolaget är beroende av att villkor i ett låneavtal med kreditgivare behöver infrias för att lån ska erhållas som är nödvändigt för bolagets fortsatta drift. Skulle finansiering inte erhållas finns det en risk för att förutsättningarna för fortsatt drift inte föreligger.

Detta förhållande tyder, tillsammans med de andra omständigheter som nämns, på att det finns väsentliga osäkerhetsfaktorer som kan leda till betydande tvivel om företagets förmåga att fortsätta verksamheten. Vårt uttalande är inte modifierat i detta avseende.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 3-8. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och, vad gäller koncern-

redovisningen, enligt IFRS såsom de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland

uppllysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Clavister Holding AB för år 2018 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Örnsköldsvik den 23 april 2019

Ernst & Young AB

Rikard Grundin
Auktoriserad revisor